Ազգ

Azg armenian daily

16 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2001 ՈՒՐԲԱԹ 29 (2233)

Դուման վերջին պահին հրաժարվեց Հայոց ցեղասպանության օրինագծից

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքական «Ջումհուրիեթ» թերթը իր այսօրվա համարում անդրադառնալով ՌԴ պատգամավոր Միտրոֆանովի կողմից Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ պառլամենտում բարձրացված հարցին, նշում է, որ այն օրակարգ չի մտել: Միտրոֆանովը, գրում է թերթը, երեկ առավոտյան հայտարարել է, որ հարցի վրա դեռ մանրակրկիտ աշխատելու կարիք կա եւ ապագայում կրկին օրակարգ կմտցվի: Ըստ «Ջումհուրիեթ»-ի, «Ռուսական Դումայի նախագահական կոմիտեի կողմից այդ հարցը օրակարգից հանելու մասին որոշում ընդունելուց հետո, Մոսկվայում Թուրքիայի դեսպանությունը համապատասխան նախազգուշացումներ է արել եւ Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարարությանը, եւ պառլամենտին»: Դուման դեռեւս 1995 թ. է Հայոց ցեղասպանության մասին մի որոշում ընդունել: Հիշատակելով այդ փաստը, հոդվածագիրը նշում է, որ եթե Միտրոֆանովը իր հայտարարությունից չհրաժարվեր, ապա «երեկ Դուման կանցներ ցեղասպանության մասին նոր որոշման քննարկմանը», նաեւ ավելացնելով, որ Միտրոֆանովը նաեւ բազմիցս եղել է Քրդական կոմունիստական կուսակցության օգտին ընդունված որոշումների նախաձեռնողներից մեկը:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

10-ամյակ

Այսօր լրանում է մեր թերթի 10 տարին:

Ընթերցողին թերեւս քիչ է հետաքրքրում, թե ինչպես ծրագրվեց, նախապատրաստական ինչ աշխատանքներ կատարվեցին, ինչ միջոցներով, հիմնադիր ինչ անձնակազմով եւ ինչպես սկսվեց թերթի հրատարակության գործը 1991 թ. փետրվարի 16-ին: Ընթերցողին գուցե չի հետաքրքրում նաեւ, թե անցնող 10 տարիներին եւ առ այսօր ինչպես է լույս տեսնում թերթը, մարդկային եւ նյութական ինչ միջոցներով, ինչ տվայտանքներով ու դժվարություններով:

Այսուհանդերձ, հիմնադրման 10-ամյակի այս օրը կփորձենք ի մի բերել մի քանի բան, ինչպես ասում են՝ պատմության համար:

Այս թերթը հավատարիմ է մնացել իր առաջին խմբագրականում տված խոստմանը՝ լուր տալ: Մեր թերթն ամենից առաջ լրագիր է, հետեւաբար իր գլխավոր առաքելությունն է լուր տալ, հնարավորինս համապարփակ եւ օպերատիվ տեղեկություն Հայաստանի ներսում, շուրջը, սփյուռքում թե ողջ աշխարհում տեղի ունեցող կարեւոր իրադարձությունների մասին:

Երկրորդ՝ հարգել ազատորեն կարծիք արտահայտելու, նախաձեռնություն հանդես բերելու իրավունքը, որը հիմքն է ազատականության եւ ռամկավարության: Պայմանով, որ այդ կարծիքը կամ նախաձեռնությունը լինեն պատասխանատու եւ պատճառաբանված: Բնավ չենք կարող պնդել, որ այս կետում թերթը շեղումներ կամ սայթաքումներ չի ունեցել, բայց մխիթարվում ենք նրանով, որ, այո, երբեմն զիգզագներով, սակայն պահել ենք կողմնացույցի ճիշտ ուղղությունը:

Երրորդ՝ իր իսկ ծնունդով մեր թերթը խոստանում էր, որ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ Հայաստանում ներմուծելու հետամուտ է լինելու: Անշուշտ, հետագայում այլ լրատվամիջոցներ առավել կատարելագործված տեխնոլոգիաներ ունեցան, սակայն մեր թերթը, որպես Անդրկովկասում համակարգչային պոլիգրաֆիան առաջինը կիրառող մամուլ, հնարավորինս քայլ պահեց նորությունների հետ եւ այսօր ունի ինտերնետային լավագույն ծառայություններից մեկը, որին շուրջ մեկ ամսվա ընթացքում այցելել է ավելի քան 21 հազար մարդ աշխարհի շատ երկրներից:

Չորրորդ՝ մեր թերթն իր առաջին համարից փորձել է ուղեղները բացել դեպի արտաքին աշխարհ, դուրս բերել հայ մարդուն ինքնապարփակ վիճակից, ցույց տալ, որ աշխարհում պատահող ամեն մի կարեւոր բան իր ազդեցությունն է թողնում նաեւ մեր երկրի, մեր ժողովրդի, մեզանից յուրաքանչյուրի կյանքի վրա: Դրա համար թերթը, նրա բարեկամները ծախսել են շատ, արտասահմանյան թերթեր ձեռք բերելուց մինչեւ առօրյա լրատվությունների ապահովում: Այսօր, փառք Տիրոջը, շատերն են անում նույնը, ինչը համարում ենք նաեւ մեր հաջողությունը:

Հինգերորդ՝ անցնող 10 տարվա ընթացքում մեր թերթը հանդիսացել է լրագրողական եւ տեխնոլոգիական դարբնոց մի ողջ սերնդի համար, եւ պատահական չէ, որ մեր թերթի մի ստվար խումբ աշխատակիցներ ներկայումս դիվանագիտական եւ պետական պաշտոններ են վարում կամ իրենք են թերթեր հիմնադրել թե Հայաստանում եւ թե արտասահմանում:

Վեցերորդ՝ մեր թերթի տասնամյա տարեգրությունն ինքնին Հայաստանում ազատ մամուլի պատմությունն է իր ընկրկումներով եւ նվաճումներով: Ավելին՝ այդ տարեգրությունն իր մեջ խտացնում է մեր ժողովրդի ու պետության վերջին տասնամյակի պատմությունը, կյանքը, ոգորումները, ցավերն ու հաջողությունները: Եվ պատահական չէ, որ խմբագրությունը ներկայումս պատրաստում է 10 տարվա ընթացքում թերթի լույս ընծայած բոլո՛ր նյութերի քարտադարանը, որի էլեկտրոնային տարբերակն առաջիկա մայիս ամսին կտրամադրվի գրադարաններին եւ ուսումնասիրողներին:

Եվ վերջապես յոթերորդ՝ **«Ազգը»** կայունության խորհրդանշան է: 10 տարվա ընթացքում ոչ մի օր իր կամքով այն չի ընդհատվել երբեք, ամենանեղ պահերին անգամ գտել է ելքեր եւ մատուցվել ընթերցողին:

Հենց ընթերցողի օգնությամբ, վստահ ենք, թերթը կշարունակի իր առաքելությունը:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27

Նաիրի Հունանյանը չի կորցրել ինքնավստահությունը

Դատարանի դահլիճում կրքերն ավելի հանդարտ էին, քան դրսում

ՄԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 15-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը վճռաբեկ դատարանի շենքում սկսեց 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին ԱԺ նիստերի դահլիճում տեղի ունեցած ահաբեկչության դատաքննությունը: Ահաբեկչությանը զոհ դարձան ՀՀ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը, ԱԺ նախագահ Կարեն Դեմիրճյանը, ԱԺ փոխնախագահներ Յուրի Բախշյանը, Ռուբեն Միրոյանը, նախարար Լեոնարդ Պետրոսյանը, պատգամավորներ Միքայել Քոթանյանը, Հենրիկ Աբրահամյանը եւ Արմենակ Արմենակյանը:

Դատաքննության նախապատրաստական աշխատանքները սկսվեցին 9:30-ից, ՆԳՆ պահպանության միավորման օպերատիվ գունդը փակեց դատարան տանող ճանապարհահատվածը, որտեղ այդ ժամից սկսած մարդիկ էին հավաքվում: Նախապես մեծ դարպասներով ապահովագրել էին նաեւ ամբաստանյալներին բերող մեքենաների մուտքը, որոնց ներս մտնելուն պես դռներն արագորեն փակվում էին: Դահլիճ մուտք ունենալու համար մասնակիցներին տրվել էին անվանական քարտեր, ընդ որում դատավարության մասնակիցների կարգավիճակը տարբերակված էր նաեւ ըստ քարտի գույնի: Լրագրողների համար ընտրվել էր դեղին գույնը, հայտնի չէ՝ կանխամտածվա՞ծ, թե՞ այդպես էր ստացվել: Մասնակիցներին ներս էին թողնում քարտերի ու անձնագրերի տվյալների համապատասխանությունն իրենց մոտ եղած ցուցակների հետ ստուգելուց հետո: Մինչեւ դահլիճ մտնելը փաստաթղթերը հաջորդաբար ստուգվեցին 6 անգամ:

Վերաքննիչ եւ վճռաբեկ դատարանի դատավորներն աշխատասենյակ էին բարձրանում անցագրային մուտքով, քանի որ դահլիճի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով փակել էին շենքի բոլոր մուտքերը:

Տես ➧ էջ 3

Ռ. Քոչարյան. «Ֆրանսիայի հայ համայնքը ամենահզոր, մտավոր ու քաղաքական ուժ ունեցող համայնքներից մեկն է»

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ավարտին է մոտենում ՀՀ նախագահի պետական այցը Ֆրանսիա: Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ հանդիպեց Փարիզի, իսկ այսօր՝ Լիոնի հայ համայնքների ներկայացուցիչների հետ: Փարիզի հայության հետ կայացած հանդիպման ընթացքում Ռ. Քոչարյանը հայ համայնքը որակեց որպես ամենահզոր, ամենակազմակերպված մտավոր ու քաղաքական ուժ ունեցող համայնքներից մեկը: Նախագահը նշեց, որ ֆրանսահայ համայնքը չի մոռացել ցեղասպանությունը, որի ապացույցը ցեղասպանության ճանաչման համար ծավալած գործունեությունն է:

Ըստ նախագահի, համայնքն օգնում է Հայաստանին, ցավում նրա դժվարությունների համար: Ռ. Քոչարյանը խոստացավ անել ամեն ինչ, որ «ֆրանսահայ համայնքը հպարտ լինի Հայաստանով»:

ՀՀ նախագահն այսօր հանդիպեց Լիոնի քաղաքապետի հետ, եղավ «Ինֆոգրամ» ընկերությունում, որտեղ մասնակցեց նոր արտադրատեսակի առաջին ներկայացմանը:

Տարեկան 1 մլրդ դոլար շրջանառություն ունեցող ֆիրմայի նախագահ Ալեն Բոները ՀՀ նախագահին տեղեկացրեց, որ իրենց կողմից ուսումնասիրվում է նաեւ Հայաստանի շուկան: Ֆիրմայի ղեկավարի խոսքերով, ինքն ուրախ կլինի, եթե համագործակցությունը հաջողվի:

Ի պատասխան Ռ. Քոչարյանը նշեց, որ Հայաստանի կառավարությունը բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտը հռչակել է տնտեսական առաջնայնություններից մեկը:

ՀՀ նախագահի գլխավորած պատվիրակությունը փետրվարի 16-ին կվերադառնա Հայաստան:

Ժամանակավորապես կանգնեցվել է ՀԱԷԿ-ի ռեակտորի աշխատանքը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 14-ին, ժամը 20:30-ի սահմաններում Հայկական ատոմակայանից դուրս եկող՝ ընդհանուր էներգահամակարգին միացող, էլեկտրահանգույցում (արտաքին էլեկտրահաղորդման գծերում) առաջացած անսարքության պատճառով համակարգից անջատվել են գեներատորները, որից հետո ատոմակայանի անձնակազմը կանգնեցրել է ատոմային ռեակտորի աշխատանքը:

Արտակարգ իրավիճակների վարչությունից հայտնեցին, որ դադարեցումը կապված չէ տեխնոլոգիական պրոցեսների հետ. դրա պատճառը արտաքին է: Ռեակտորի կանգնեցման պրոցեսում անվտանգության վերահսկվող բոլոր ցուցանիշներից ոչ մի շեղում չի արձանագրվել: Ռադիացիոն ֆոնն անփոփոխ է: Սկսվել են արտաքին էլեկտրահաղորդման գծերում ծագած թերությունների վերացման աշխատանքները, որոնց ավարտից հետո ատոմակայանը կշարունակի իր բնականոն աշխատանքը:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ նախագահի մահափորձի գործով դատավճիռը կհրապարակվի տասը օրից

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահի դեմ մահափորձի գործով փետրվարի 14-ի դատական նիստում դատավոր Սուրեն Ալեքսանյանը հայտարարեց, որ դատավճիռը կհրապարակվի 10 օր հետո: Ըստ օրենքի, խորհրդակցական սենյակում գտնվելու այդ 10 օրերի ընթացքում նա չպետք է շփվի որեւէ մեկի հետ, նույնիսկ արգելվում է հեռախոսով որեւէ մեկի հետ կապ ունենալը:

Վերոհիշյալ գործով գլխավոր ամբաստանյալ, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի նախկին հրամանատար Սամվել Բաբայանի եղբայրը՝ Ստեփանակերտի նախկին քաղաքապետ Կարեն Բաբայանը, որը նույնպես ձերբակալվել է անցած տարվա մարտի 22-ի գիշերը, ամբաստանվում է պաշտոնական դիրքն ի չարը գործադրելու, պաշտոնեական կեղծիքի, հարկերից խուսափելու եւ ապօրինի զինամթերք պահելու մեջ: Կարեն Բաբայանի նկատմամբ դատավարությունն սկսվել է 2000 թ. նոյեմբերի 2-ին: Այդ օրը դատավարությունն ընդմիջվել էր 20 օրով, քանի որ պետական մեղադրող Լորետա Բարսեղյանը գործի նյութերին ծանոթանալու համար լրացուցիչ ժամանակ էր խնդրել: Սակայն մինչ օրս Կարեն Բաբայանի դատավարությունն անհասկանալի պատճառներով հետաձգվում է:

2000 թ. մարտի 22-ին ձերբակալվել է նաեւ Սամվել Բաբայանի քրոջ ամուսինը՝ Ստեփանակերտի նախկին փոխքաղաքապետ Գուրգեն Ներսիսյանը, որին նախաքննական մարմինները մեղադրանք են ներկայացրել պաշտոնական դիրքի չարաշահման եւ հարկերից խուսափելու համար: Սակայն նրա գործը մինչ օրս դատարան չի մտել, իսկ ինքը՝ Գ. Ներսիսյանը, որը ձերբակալությունից առաջ աչքերի վիրահատություն էր տարել, ներկայումս պառկած է ԼՂՀ կենտրոնական զինվորական հոսպիտալում:

«Պատնեշ կա, որ անհնարին է հաղթահարել. Սահմանադրությունը»

Հեռուստառադիոոլորտը նոր առաջարկների փաթեթ է ներկայացնում

Զանգվածային լրատվության միջոցների ակտիվությունը վերջին շրջանում նվազման որեւէ միտում չի դրսեւորում կապված «Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի» եւ «Մամուլի մասին» օրենքների վիճահարույց, հակասական դրույթների հետ: Ակտիվություն են դրսեւորում մասնավորապես հեռուստատեսությունների ներկայացուցիչները` անգամ հանդես գալով օրենսդրական փոփոխությունների փաթեթով: Ոլորտի հանդեպ հետաքրքրությունը կարեւորվում է Հայաստանի Հանրապետության Եվրախորհրդին անդամակցելու եւ ստանձնած պարտավորությունների առումով, որոնց մեջ հիմնական տեղ է հատկացվում լրատվության միջոցների ազատ, անկաշկանդ գոյությունն ու գործունեությունն ապահովելու աշխատանքներին: Այս խնդիրների շուրջ զրուցեցինք ԱԺ կրթության, գիտության, մշակույթի հարցերով մշտական հանձնաժողովի նախագահ Շավարշ Քոչարյանի հետ:

– Պրն Քոչարյան, Սահմանադրական դատարանի հայցի վճռից հետո «Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի» մասին օրենքի այն դրույթները, որոնք առնչվում էին ոլորտի վրա ԱԺ-ի վերահսկողական ֆունկցիաների ամրագրմանը, կասեցվեցին: Սակայն խորհրդարանը չի ցանկանում համակերպվել ստեղծված իրավիճակին եւ ելքեր է որոնում: Որպես համապատասխան հանձնաժողովի նախագահ, ի՞նչ հնարավոր տարբերակներ եք տեսնում:

– Կամ օրենքը գործելու է առանց այդ դրույթների, կամ եթե ԱԺ-ն գտնի, որ այդ օրենսդրական բացը պետք է վերականգնել, ապա նա կընդառաջի մեր հանձնաժողովի օրենսդրական նախաձեռնությանը, որի տակ ստորագրել են հանձնաժողովի ներկա բոլոր անդամները: Այդ դեպքում կասեցված դրույթներն այլ ձեւակերպմամբ, որոնք խոցելի չեն լինի ՍԴ-ի համար, կընդունվեն: Այդ դրույթների առաջ քաշումն արդեն ընթացակարգի մեջ է. սկզբում կմտցնենք ԱԺ մեծ օրակարգ, ապա եռօրյա:

– Դուք նկատի ունեք ձեր այն առաջարկը, թե հանրային խորհրդի եւ Ազգային հանձնաժողովի նպատակային ծրագրերն ու կանոնադրությունները ԱԺ-ն պետք է հաստատի, այսպես կոչված, միջնորդավորվա՞ծ, ի՞նչ սկզբունքներով:

– Եթե կառավարությունը, որպես նախաձեռնություն ԱԺ ներկայացնի կանոնադրությունը, հեռուստառադիոոլորտի անկախության մասին ոչ մի խոսք լինել չի կարող: Տրամաբանական տարբերակն այն է, որ հանձնաժողովը (ազգային- Գ. Ա.) նախագիծը ներկայացնում է կառավարությանը, որը միայն կից առաջարկներով արդեն ամբողջական փաթեթ հանդիսացող եզրակացությամբ կներկայացնի ԱԺ-ին:

– Օրենքի ձեւավորման պրոցեսում, ինչպես եւ կարելի էր ակնկալել, ակտիվություն են դրսեւորում ոլորտի ներկայացուցիչները, որոնք օրենսդրական փոփոխությունների նոր փաթեթ են ներկայացրել ձեր հանձնաժողով, որո՞նք են դրանց էական հատկանիշները:

– Փաթեթը վերաբերում է հիմնականում ազգային հանձնաժողովին: Այսօր դրանք կքննարկվեն ԱԺ հանձնաժողովի նիստում, սակայն ասեմ, որ կան միանշանակ ընդունելի եւ վիճարկելի առաջարկություններ:

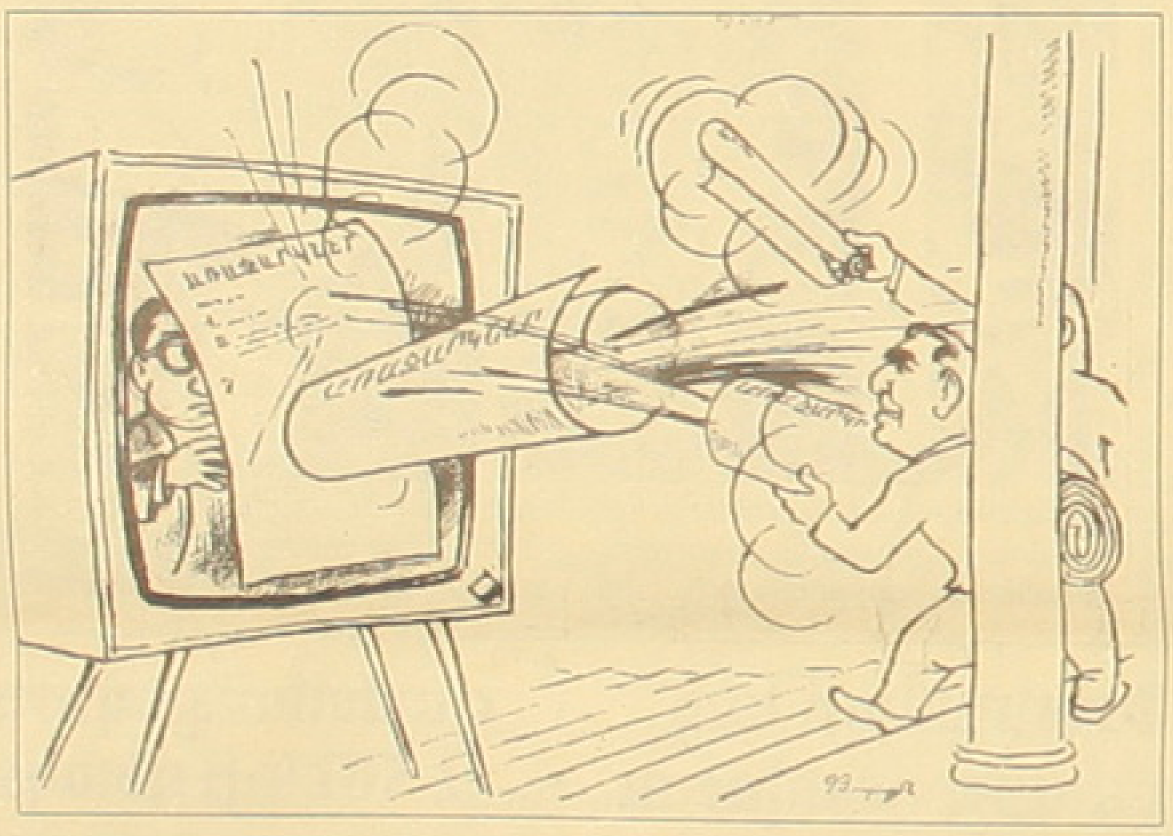

– Որո՞նք են վիճարկելի առաջարկները:

– Դրանցից է, ասենք, այն դրույթը, որով ամրագրվում է, թե ազգային հանձնաժողովի 9 անդամներին միանձնյա նշանակում է հանրապետության նախագահը: Այդ դրույթին առարկում են նաեւ Եվրախորհրդի ներկայացուցիչները` գտնելով, որ ոլորտը կախման մեջ է ընկնում իշխանությունից: Սակայն այստեղ կա պատնեշ, որն անհնարին է հաղթահարել. Սահմանադրությունը: Կարելի է նաեւ շղարշ ստեղծել, առաջարկելով, որ հանձնաժողովի անդամները նշանակվեն հասարակական կազմակերպություններից: Սակայն բոլորս էլ հասկանում ենք, որ եթե նախագահը ցանկանում է կոնկրետ անձի նշանակել, միշտ էլ կգտնվի այն հասարակական կազմակերպությունը, որը նրան կառաջադրի:

Հեռուստաընկերություններն առաջարկում են նաեւ ամրագրել մեկ դրույթ եւս, որով, եթե լրանում է տվյալ հաճախականությունն ստանալու որեւէ հեռուստատեսության արտոնագիրը, այն ստանալու համար մրցակցելու հնարավորություն տրվի միայն նրանց, որոնք գործում են: Փաստարկները, կապված արդեն վաստակած լսարանի, տեխնիկական միջոցների եւ կատարված ներդրումների հետ, հասկանալի են: Սակայն կա անընդունելի մի եզրույթ, այս դեպքում ողջ դաշտը սառեցվելու է. իսկ ինչո՞ւ ենք բացառում, որ կարող է ստեղծվել նոր հեռուստատեսություն, որը դեռեւս եթեր դուրս չի եկել, բայց որակապես ավելի լավն է լինելու: Այսինքն մրցակցային դաշտ պետք է պահպանել:

Այսօր կքննարկվի եւս մեկ հակասական հարց. օրենքի պահանջը, որով սահմանվում է հեռուստաընկերությունների պարտավորությունը` ապահովել 65 տոկոս հայրենական արտադրության հաղորդումներ: Կա որոշակի սանդղակ, որով նաեւ մեղմացվում է անցումն այս չափանիշներին. առաջին տարվա ընթացքում ապահովել 25 տոկոսով, երկրորդ` 35, եւ այսպես մինչեւ 65 տոկոս: Հակասականն այն է, որ եթե սահմանափակումն ամրագրում ենք, ապա դա տարածվում է նաեւ վերահեռարձակող օտար հեռուստաընկերությունների վրա` OPT, HTB եւ այլն: Միակ ելքը օրենքով ամրագրելն է, որ սահմանափակումը չի տարածվում այս կարգի հեռուստաընկերությունների վրա:

– Այս օրենքին զուգահեռ գործում է նաեւ «Մամուլի մասին» օրենքը, որի նկատմամբ եւս Եվրախորհուրդը պահանջներ էր ներկայացրել:

– Մենք Եվրախորհրդի փորձագետների եզրակացությունն ունենք, բայց դրանք վերաբերում են նախորդ տարբերակներին (հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին- Գ. Ա.): Նախատեսել էինք, որ հոկտեմբերին Եվրախորհրդի փորձագետների հետ համատեղ քննարկենք օրինագիծը, սակայն ինչ-ինչ պատճառներով նրանք չեկան: Եթե մենք օրենքը չընդունեինք, 1 տարի կուշանար, քանի որ առջեւում բյուջետային տարին էր, իսկ առանձին տողով պետք է ֆինանսական հատկացում սահմանեինք: Հիմա մենք բաց ենք քննարկումների համար: Ինչ վերաբերում է «ԶԼՄ-ների եւ մամուլի մասին» օրենքին, ապա բավականին հնացել է եւ, Եվրախորհրդի պահանջներին համապատասխան, աշխատանքներ են տարվում նոր օրենք ընդունելու: Ներկայումս սեղանին երկու տարբերակ կա. մեկը մշակել է Երեւանի մամուլի ակումբը, մյուսը առաջարկում է կառավարությունը: Դրանք Եվրախորհրդի փորձագետներին թերեւս քիչ են հայտնի: Քննարկումները շարունակվում են:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Հայտնաբերվել են ապօրինի արտադրամասեր

ՀՀ պետական եկամուտների նախարարության օպերատիվ-հետախուզական վարչությունը հայտնաբերել է ապօրինի գործող արտադրամասեր: Մասնավորապես, Երեւանի բնակիչ Տիգրան Մանուկյանը Իսահակյան 24 շենքի բակում կազմակերպել է հացի արտադրություն եւ վաճառք` չունենալով պետական գրանցում եւ համապատասխան լիցենզիա: Նրա արտադրամասում հայտնաբերվել են 10 տ ալյուր եւ հացի արտադրության համար անհրաժեշտ այլ հումքատեսակներ:

Պարզվել է, որ հացաթխման ապօրինի մեկ այլ արտադրամաս էլ գործում է Անտառային 138 հասցեում: Երեւանի բնակիչ Արա Թորոսյանին պատկանող այդ արտադրամասում հայտնաբերվել են մոտ 1 տ ալյուր եւ հումքատեսակներ:

Ներքին Շենգավիթ 9 հասցեում բնակվող Կարինե Բաղրամյանն իր տանը կազմակերպել է մակարոնի արտադրություն, որի համար չի ունեցել ոչ պետական գրանցում, ոչ էլ համապատասխան լիցենզիա: Կարինե Բաղրամյանի տանը հայտնաբերվել է 1 տ պատրաստի արտադրանք:

Խախտումներ են հայտնաբերվել նաեւ հրուշակեղենի արտադրությամբ զբաղվող «Մարնակ» ընկերության աշխատանքում: Այդ ընկերությունը տնավաճառում իրացրած 373400 դրամի արտադրանքը, ինչպես նաեւ կոնֆետի փաթեթավորման համար նախատեսված 45050 հատ թղթերը չի նշել իր հաշվապահական փաստաթղթերում:

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հացադուլավոր դատապարտյալները հրաժարվել են նաեւ ջրից

Մամուլն արդեն տեղեկացրել էր, որ ներկայումս վերաքննիչ դատարանում ընթացող Վահան Հարությունյանի եւ ՆԳՆ նախկին աշխատակիցների քրեական գործով դատապարտվածներից չորսը` Մովսես Ներսիսյանը, Արթուր Խաչատրյանը, Արթուր Շահբազյանը եւ Նորայր Թադեւոսյանը, փետրվարի 9-ից հացադուլ էին հայտարարել: Նրանց հարազատները երեկ հայտնեցին, որ յոթօրյա հացադուլից հետո կտրուկ վատացել է ամբաստանյալ Նորայր Թադեւոսյանի առողջական վիճակը եւ նրան տեղափոխել են այլ խուց: Երեք դատապարտյալները երեկվանից հրաժարվել են նաեւ ջրից: Դատապարտյալները ծայրահեղ միջոցների դիմեցին, հայտարարելով, թե իրենց մեղադրանքները զուրկ են հիմնավորումներից եւ այդ կապակցությամբ ցանկանում են տեսակցել պետական մեղադրողներից Աղվան Հովսեփյանի կամ մեկ այլ պատասխանատու անձի հետ:

Հզորանում է չգրանցված զբաղվածների բանակը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ըստ վիճակագրության, 2000 թվականին հանրապետության զբաղված բնակչության հաշվեկշռում փոքր մաս են կազմել կրկնակի զբաղվածները (4,5 տոկոս): Կրկնակի զբաղվածության դաշտում բարձր է ամուսնացածների տեսակարար կշիռը` 81,6 տոկոս, որի 52,6 տոկոսը տղամարդիկ են:

Հայաստանի աշխատուժի շուկայում մեծ մասշտաբների է հասել թաքնված (չգրանցված) զբաղվածների բանակը: Չգրանցված գործունեություն վարող գործատուների եւ ինքնազբաղվածների մոտ 60 տոկոսը գյուղատնտեսության, իսկ շուրջ 30 տոկոսը` առեւտրի ոլորտներում են:

ԴԵՏՐՈՅԹ

Վախճանվել է Շարլոս Դեմիրճյանը

«Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի հունվարի 20-ի համարը գուժում է թերթի երկարամյա աշխատակցուհի Շահիկ-Շարլոս Դեմիրճյանի մահը, որ տեղի է ունեցել Դետրոյթում` 92 տարեկանում:

Ծնված Կոնեկտիկուտում 1907 թվին, նա իր հոր` Սարգիս Տեմիրճյանի նման, որն ակտիվ անդամներից է եղել ՌԱԿ-ի եւ մեծապես նպաստել է «Միրոր սփեկթեյթր» թերթի հիմնադրմանը, Շարլոս Դեմիրճյանը մինչեւ իր կյանքի վերջն անձնվիրաբար ծառայել է ՌԱԿ-ին, ԹՄՄ-ին եւ «Միրորին», վերջին տարիներին մեծապես խաչալերել է նաեւ **«Ազգ»** օրաթերթին: Անդամակցել է ՀԲԸՄ-ին, Սբ. Հովհաննես հայկական եկեղեցու հոգաբարձությանը:

Հոգեհանգստյան արարողությունը տեղի է ունեցել հունվարի 2-ին:

Նվիրյալ հայուհու հիշատակը վառ կմնա բոլոր նրան ճանաչողների սրտերում:

Թուրքական դատարանը մերժել է Գեւորգ Հաջարյանի հայցը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական հեռուստատեսությունն անդրադարձել է լիբանանահայ Գեւորգ Հաջարյանի կողմից վերջերս հարուցված դատական հայցին` Թուրքիայում իր պապի սեփականությունը հանդիսացող հողատարածքի հարցի շուրջ: Գեւորգ Հաջարյանը Անկարայի դատարան փաստաթղթեր է ներկայացրել, որոնք հիմնավորում են, որ Ադանայի ցեմենտի գործարանը կառուցված է 1915 թ.-ից առաջ իր պապ Հակոբ Հաջարյանի սեփականությունը եղած հողատարածքում: Ըստ թուրք իրավաբան Մուսա Ուֆուքբեյիի, թուրքական դատարանն անհիմն է համարել Հաջարյանի պնդումները, սակայն վերջինս այն կարող է բողոքարկել եվրոատյաններում: Հեռուստաալիքը շեշտել է այն միտքը, թե Հաջարյանի հայցն արդեն խոսուն փաստ է հայերի կողմից հողային պահանջների առաջադրման հեռանկարի մասին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ժԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԸՆԹԱՑԻԿ

Նաիրի Հունանյանը չի կորցրել ինքնավստահությունը

Սկիզբը էջ 1

Դատաքննությունը սկսվեց հանրածանոթ դահլիճում, որտեղ բազմաթիվ աղմկահարույց գործեր են քննվել: Սակայն այս անգամ դահլիճը պատշաճ տեսքի էր բերվել, աշխատանքային պայմաններ էին ստեղծվել դատավարության մասնակից բոլոր կողմերի համար: Փաստաբանները նստել էին սեղանների առջեւ, դահլիճում տեղադրվել էին խոսափողներ, բարձրախոսներ (դինամիկներ), տաքացուցիչներ: Վերջին երեք շարքերն առանձնացված էին լրագրողների համար, եւ պետք է ասել, որ սա առաջին դատավարությունն է, որի նկատմամբ հետաքրքրություն են ցուցաբերում նաեւ օտարերկրյա լրատվամիջոցները: Լրագրողներին քաջ ծանոթ երեք վանդակները կրկնակի ճաղապատված էին, սակայն առաջին վանդակը, որտեղ յուրաքանչյուր քրեական գործով մեկուսացվում է առանձնակի կարեւորություն ներկայացնող ամբաստանյալը, երեկ ձեւափոխված էր: Ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանի համար նախատեսված աթոռը երկաթյա պատով առանձնացվել էր մյուսներից:

Ամբաստանյալները դահլիճ բերվեցին ձեռնաշղթաներով, որոնք հանվում էին վանդակում փակելուց հետո: Նրանց մուտքն ուղեկցվում էր տուժողների նախատինքով, նաեւ անեծքներով, որոնք, այդուհանդերձ, անհամեմատ ավելի զուսպ էին, քան այլ դատավարությունների ժամանակ: Սա եզակի դատավարություններից է, որին ներկա չէին ամբաստանյալների հարազատները, թեպետ Նաիրի եւ Կարեն Հունանյանների հայրը դատաքննությանը մասնակցելու շատ մեծ ցանկություն ուներ: Այնուամենայնիվ, երեկ նրան չհաջողվեց դահլիճ մտնել: Կարելի է ասել, որ դատարանի դահլիճում երեկ միայն տուժողներն էին, նրանց ներկայացուցիչները եւ լրագրողներ: Ամբաստանյալների պաշտպաններից ոմանք նրանցից հրաժարվել էին կամ նախաքննությունն ավարտելուց հետո, կամ դատաքննությունը սկսվելու նախօրեին: Երեկ ներկայացել էին նրանցից ընդամենը 2-3-ը: Մեզ ծանոթ փաստաբաններն այս դատաքննության ընթացքում փոքր-ինչ անսովոր կարգավիճակում են՝ տուժողների իրավահաջորդների շահերն են ներկայացնում: Այլ կերպ ասած նրանք այս գործում կաջակցեն պետական մեղադրողներին: Դահլիճում էին նաեւ ԱԺ պատգամավորական խմբակցությունների ներկայացուցիչներ, նաեւ պատգամավոր Գալուստ Սահակյանի գլխավորությամբ ստեղծված 10 հոգանոց հանձնախումբը, որը դատաքննությունը վերահսկելու պարտավորություն է ստանձնել:

«Հոկտեմբերի 27»-ի դատաքննությունը նախագահող Սամվել Ուզունյանը ներկայացրեց պետական մեղադրողներին, որոնցից երեքը՝ Արմեն Հարությունյան, Հակոբ Մարտիրոսյան, Անահիտ Եղիազարյան, ներկայացնում են զինվորական դատախազությունը, հանրապետական դատախազությունից քննությանը մասնակցում է ավագ դատախազ Գագիկ Ավետիսյանը:

Դատաքննությանը չէր ներկայացել ամբաստանյալ Միսակ Մկրտչյանը, որի խափանման միջոց կալանքը փոխվել էր ամիսներ առաջ՝ առողջական վիճակի վատթարացման պատճառով: Սակայն ներկա էր նրա պաշտպանը, որը լուր չուներ իր պաշտպանյալի բացակայության մասին, բայց պնդում էր, որ նա անպարտաճանաչ չէ: Դատավորը տեղեկացրեց, որ առավոտյան ոստիկանական խումբ է ուղարկվել նրա ետեւից՝ ապահով տեղ հասցնելու համար, սակայն ամբաստանյալին տանը չեն գտել:

Դատավարության մասնակից կողմերին ներկայացնելուց հետո նախագահողն անցավ ամբաստանյալների ինքնության ճշտմանը: 13 ամբաստանյալներից 11-ը նախնական կալանքի են վերցվել, հիմնականում գործազուրկներ են, բացառությամբ Էդուարդ Գրիգորյանի, որը կալանավորվելուց առաջ աշխատել է մանկական կլինիկական շտապօգնության հիվանդանոցում, ամբաստանյալներից երկուսն ԱԺ պահակային ծառայության աշխատակիցներն են: Նրանցից միայն մեկը՝ Աշոտ Կնյազյանը, ըստ մեղադրական եզրակացության, մեկ անգամ դատապարտվել է Ռուսաստանում, սակայն ամբաստանյալը հերքեց այդ տեղեկությունը:

Ամբաստանյալներից միայն Նաիրի Հունանյանն է հրաժարվել մեղադրական եզրակացությանը ծանոթանալուց: Դատարանում պատճառաբանեց, որ օրենսդրության համաձայն մեղադրականը իրեն պետք է փոխանցեր դատախազը, սակայն բերել է քննիչը, այդ պատճառով էլ հրաժարվել է: Սակայն ծանոթանալու ցանկություն հայտնեց: Պետական մեղադրողն ի պատասխան հայտնեց, որ դրանով օրենսդրությունը չի խախտվել: Ամբաստանյալներից մի քանիսը հրաժարվեցին պաշտպաններ ունենալուց, այդ թվում նաեւ Նաիրի Հունանյանը, իսկ նրա եղբայրը՝ Կարեն Հունանյանը, վերջին համաձայնության էր եկել իր պաշտպանի հետ: Ն. Հունանյանը բացարկ հայտնեց պետական մեղադրողներից զինվորական դատախազության ներկայացուցիչ Հակոբ Մարտիրոսյանին, ասելով, որ նա հետագայում իր կողմից վկա է կանչվելու նախաքննության ժամանակ թույլ տված անօրինականությունների համար: Հ. Մարտիրոսյանը չընդունեց բացարկը, ասելով, որ ինքն ընդամենը մեկ անգամ է ամբաստանյալի հետ առնչվել եւ անօրինականությունների մասնակից չէ: Ն. Հունանյանը կրկին պնդեց, որ պետական մեղադրողը լուրջ խախտումների մեջ դերակատարություն է ունեցել, եւ ինքն այդ մասին կհայտնի հետագայում: Նախագահողը չբավարարեց բացարկը:

Երկու միջնորդություն ներկայացրեց ԱԺ-ում հոկտեմբերի 27-ին հերթապահողներից ՆԳՆ պահպանության միավորման օպերատիվ գնդի միլիցիոներ Արմեն Գասպարյանը, ասելով, որ ինքն ընդհանուր ոչինչ չունի «այդ հանցագործների» հետ եւ միջնորդեց իր մասով քրեական գործն անջատել «Հոկտեմբերի 27»-ի գործից: Այնուհետեւ միջնորդեց փոխել իր խափանման միջոց կալանքը, որի հիմնավորումն այս էր՝ «ավտոմատներով էին եկել ինձ վրա, ինչպե՞ս կարող էի ներս չթողնել»: Միջնորդությունները մերժելու դատավորի որոշման մեջ նշվում էր, որ նրա մեղադրանքը ճիշտ է որակված եւ խափանման միջոցը փոխելը կարող է խոչընդոտել քրեական գործի օբյեկտիվ քննությանը: Ամբաստանյալ Ա. Գասպարյանը ի պատասխան հայտարարեց, թե հացադուլ է սկսելու:

Նաիրի Հունանյանն իրեն մեղավոր չի ճանաչել նախաքննության ժամանակ, եւ երեկ էլ ամենեւին ընկճվածություն չնկատվեց անգամ Կարեն Դեմիրճյանի որդու՝ Սամվել Դեմիրճյանի սպառնալիքից հետո. «Ինձ լավ նայիր, լավ հիշիր»: Այդուհանդերձ Ն. Հունանյանը դատավորին խնդրեց դահլիճում ապահովել իրական հրապարակայնություն եւ հնարավորինս տեղերից բացականչություններ չլինեն: Վերջինը պատասխան էր տուժողների, հատկապես կին պատգամավորների կողմից նրանց ուղղված անեծքների եւ նախատինքների: Պատգամավորները մերթ ընդ մերթ կրկնում էին. «Տեսնո՞ւմ եք ինչքան լավ են պահել նրանց, չաղացել են, իսկ Հայրիկյանն ասում էր...»: Ռիմա Դեմիրճյանը վատ զգալով իրեն՝ հեռացավ դահլիճից, որին հետեւեցին մյուս սպանվածների կանայք: Դատական նիստին մինչեւ վերջ մասնակցեց միայն Անահիտ Բախշյանը: Տուժողների իրավահաջորդներից դատարանի դահլիճ չներկայացան Արամ Սարգսյանը եւ տիկին Գրեսան, որոնք, ըստ տեղեկությունների, դրսում էին:

Դատական նիստն ընդմիջվեց մեկ շաբաթով՝ ամբաստանյալ Միսակ Մկրտչյանի բացակայությունը ճշտելու եւ Էդուարդ Գրիգորյանին պաշտպան ընտրելու հնարավորություն ընձեռելու համար:

ՊՏՏՎԻՐ, ՊՏՏՎԻՐ ԿԱՐՈՒՍԵԼ...

Ինչպես կկատարվեն պետական գնումները

Օրենքն ընդունված է, բայց չի գործում

Երեւի բոլորս էլ գիտենք, թե ինչպես են կատարում պետական այս կամ այն հիմնարկին անհրաժեշտ գույքի գնումներն այդ հիմնարկի ղեկավարները: Համաձայնության գալով վերադաս բոլոր օղակների հետ, էժան գներով ձեռք են բերում գույքը, որը փաստաթղթերում ներկայացվում է ավելի բարձր գներով: Գումարային տարբերությունը համերաշխորեն բաժանվում է վերադաս պաշտոնյաների եւ հիմնարկի ղեկավարների միջեւ: Եթե նկատի ունենանք, որ այս գործընթացն անշեղորեն իրականացվում է բյուջեից ֆինանսավորվող բոլոր հիմնարկներում, ապա ակնհայտ է դառնում, թե ինչպիսի միջոցներ են անհետանում պետբյուջեից եւ մուտք գործում մեծ ու փոքր տրամաչափի չինովնիկների գրպաններում: Իսկ տարեվերջին մեկը մյուսին հաջորդող կառավարություններն արձանագրում են բյուջեի հերթական ճեղքվածքը եւ խոսում հաջորդ տարվա բյուջեի սուղ հնարավորությունների մասին:

Այս ամենը կանխելու նպատակով անցյալ տարվա սեպտեմբերին Ազգային ժողովն ընդունեց «Գնումների մասին» օրենքը: Այսինքն՝ փորձ արվեց այս ոլորտում տարիներ շարունակ տիրող ապօրինություններին եւ զեղծարարություններին վերջ տալ: Որքա՞ն դա կհաջողվի, ցույց կտա ժամանակը: Իսկ ինչպիսի՞ մեխանիզմներ է առաջարկում օրենքը: Ստեղծվում է պետական գնումների գործակալություն, որը տնօրինում է այս ոլորտը: Բյուջետային հիմնարկը գույքի ձեռքբերման անհրաժեշտության մասին տեղեկացնում է ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությանը: Բոլոր նման առաջարկներն ի մի բերելով, վերջինս լիազորում է գործակալությանը մրցույթ անցկացնել: Այդ մրցույթում ամենացածր գին առաջարկած կազմակերպությունն էլ ճանաչվում է հաղթող եւ պետական հիմնարկների մատակարար: Օրենքը սահմանում է, որ մրցույթը պետք է տեղի ունենա հրապարակայնության պայմաններում: Դրան կարող են մասնակցել բոլոր շահագրգիռ անձինք: Մրցութային հանձնաժողովում ընդգրկված պետք է լինի գույքի գնման առաջարկ ներկայացրած նախարարությունների մեկական ներկայացուցիչ: Մեկ ներկայացուցիչ էլ պետք է ունենա պետական գնումների գործակալությունը: Ընդհանուր առմամբ, դրական համարելով գնումների բնագավառում օրենսդրական կարգավորման փորձը, հարկ ենք համարում նշել, որ ցանկացած լավ օրենք կարելի է այնպես կիրառել, որ այլեւս դրա մասին խոսելու անհրաժեշտությունն իսկ չառաջանա: Հատկապես, եթե նկատի ունենանք, որ Հայաստանում նման գործելաոճի մեծ փորձ է կուտակված: Արդեն հիմա, երբ ստեղծվել է գործակալությունը եւ չնայած 2001 թ. բյուջեով նրան վերագրված պարտավորություններին, այս օրենքը դեռեւս չի գործում: Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունում դեռ նոր-նոր մշակվում են այն իրավական-նորմատիվային ակտերը, որոնք հնարավոր պետք է դարձնեն օրենքի գործունեությունը: Առայժմ անհայտ է մնում, թե ինչպես են իրականացվելու այս տարի նախատեսված պետական գնումները՝ հին «բարի» սովորության համաձա՞յն, երբ գումարները բյուջեից հոսում էին ուղիղ առանձին մարդկանց գրպաններ, թե՞ ի վերջո օրենքը հնարավոր կլինի կյանքի կոչել: Խնդիրը դեռեւս բաց է մնում, իսկ Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունում «մշակումները» շարունակվում են:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Դեբեդում ձկները սատկել են քիմիական թունավորումից

ՏԱՎՈՒՇ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 2-ին Դեբեդ գետում ձկների զանգվածային ոչնչացումը տեղի է ունեցել քիմիական թունավորման հետեւանքով: Այս մասին հայտնեց Լոռու մարզպետարանի գյուղատնտեսության եւ բնապահպանության վարչության պետ Վոլոդյա Բունիաթյանը: Մարզի դատախազ Արթուր Մկրտչյանը տեղեկացրեց, որ դեպքի առնչությամբ քրեական գործ է հարուցվել ՀՀ ՔՕ 167 հոդվածով, այսինքն՝ ապօրինի ձկնորսության հատկանիշներով: Մեղավորները դեռեւս հայտնաբերված չեն: Հիշեցնենք, որ Դեբեդում ձկների զանգվածային քիմիական թունավորման դեպք էր արձանագրվել նաեւ անցյալ տարվա հոկտեմբերի 30-ին: Այն ժամանակ եւս մարզի դատախազությունը քրեական գործ հարուցեց ապօրինի ձկնորսության առնչությամբ, սակայն որսագողերն այդպես էլ չբացահայտվեցին:

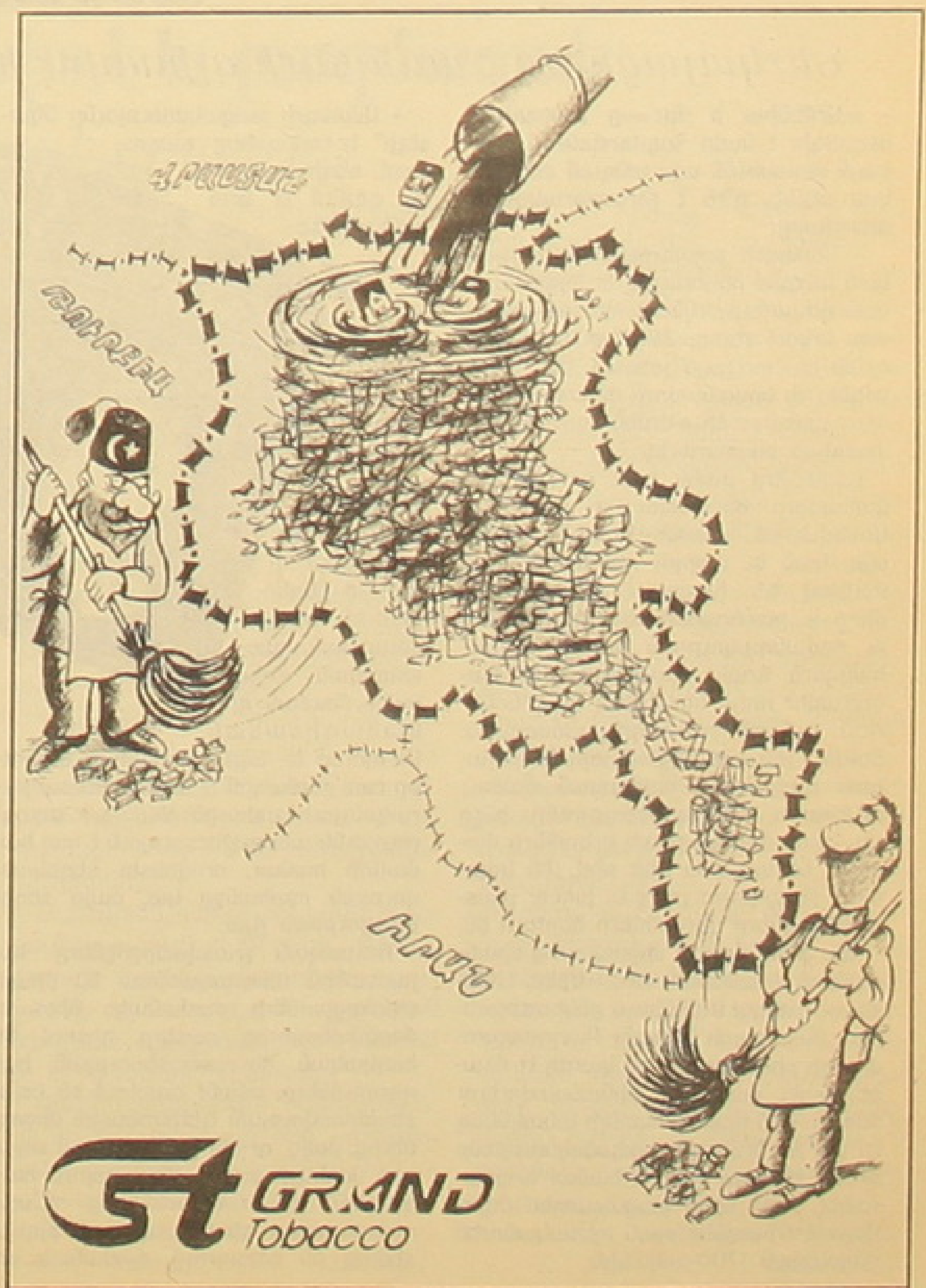

ՄԱՄՈՒԼ

Ասա՝ ինչպիսի՞ն է մամուլդ, ասեմ ինչպիսին է պետությունդ

Ունե՞նք համեմատական աղերսներ եվրոպական մամուլի հետ

Թող ինքնիշխան պետություն լինի, թող իշխանության հուսալի տարանջատված, իրար հակակշռող թեւերի առողջ գործունեություն ապահովվի, թող կայանա անկախ դատաիրավական համակարգ՝ ռոմանտիկ բարեփոխումների թվում վերջին տասը տարիներին շահարկվում է նաեւ նորին գերազանցություն ազատ խոսքի իրավունքի եւ ԶԼՄ-ների՝ չորրորդ իշխանության վերածվելու գաղափարը: Դեռեւս Բալզակն ասում էր, եթե թերթերը պարտավորությունը բնական արատի փոխարեն բնականոն երեւույթ ներկայացնեն, հասարակությունը դա կընդունի որպես աներկբա ճշմարտություն, ու բոլորը կափսոսան պարտավոր չլինելու համար: Իհարկե, Բալզակի ժամանակ չկար մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, որտեղ կարելի կլիներ կասկածի տակ առնել այդ ճշմարտությունները: Բայց այսօր, երբ կա հնարավորությունը, սույն կառույցը ԶԼՄ-ներին ու լրագրողներին առնչվող վեց գործից հինգը որպես կանոն լուծում է հօգուտ վերջիններիս: Ի դեպ, լրագրողական գործերն այդ դատարան ուղղվող դիմումներում մեծ թիվ են կազմում: Այնպես որ, եվրոպայում զանգվածային լրատվամիջոցներն այսօր էլ խիստ ծանրակշիռ ազդեցություն ունեն թե՛ քաղաքական ու տնտեսական էլիտայի, թե՛ հասարակության վրա: Մեզ մոտ խորհրդային միանշանակությունից հետո ստեղծվեց մի տունտունիկային բազմազանություն (հեռուստատեսությունից ու ռադիոյից զատ 24 լրատվական գործակալություն, 134 ամսագիր ու տեղեկագիր եւ վերջապես 528 գրանցված թերթ), երբ հասարակական տոտալ ազդեցության մասին խոսք անգամ լինել չի կարող՝ թերթերի փոքր տիրաժներից մինչեւ վերջիններիս հովանավորներին ու դիրքորոշումների պատվիրատուներին բոլորի քաջածանոթ լինելու հանգամանքը հաշվի առնելով:

Ասել է թե՝ մեզ մոտ ազատ խոսքի երեւույթն ինչ-որ տեղ պայմանական է, ու մենք այն հավասարակշիռ վիճակի բերելու խնդրի առաջ ենք եւ հեռու ի դեմս լրատվամիջոցների չորրորդ իշխանություն ունենալու հեռանկարից:

Եվրախորհրդին մեր երկրի անդամակցության հարցի շրջանակներում 2000-ի նոյեմբերին Հայաստան կատարած ուղեւորությունից հետո կազմած իր զեկույցում ԵԽ ներկայացուցիչը մամուլի ազատության վերաբերյալ նշում է, թե ըստ իրեն հասած բողոքների՝ այստեղ ֆինանսական ճնշումներ են կիրառվում ԶԼՄ-ների հանդեպ պետության կողմից: Ճնշումները, ԵԽ ներկայացուցչի տեղեկության համաձայն, իրականացվում են հարկային համակարգի, թերթի տպագրությունը, գրանցումը մերժելու միջոցներով: «Լինում են նաեւ լրագրողների հանդեպ բռնության դեպքեր», գրում է Հայաստանի հարցով զեկուցողը՝ ավելացնելով, որ այս լուրերը Երեւանի պաշտոնական մարմինները չեն հաստատել:

Խաղի սեփական կանոնների համադրում եվրոպական չափանիշներին

Թեպետ մենք սովոր ենք ինքներս մեզ շոյել՝ մենք ուրիշ ենք, վերջերս նաեւ մերն ուրիշ է կարգախոսներով, այժմ այլեւս, երբ դարձանք ԵԽ լիիրավ անդամ, ի թիվս պետական մակարդակով շատ այլ պարտավորությունների, ստիպված ենք հետեւել մարդու իրավունքների մասին եվրոպական կոնվենցիային, որի 10-րդ հոդվածը վերաբերում է մամուլի ազատության եւ ինֆորմացիայի մատչելիության հարցերին: Որպես նախաքայլ ԵԽ-ն արդեն պահանջել է անդամակցությունից հետո մեկ տարվա ընթացքում ընդունել նոր օրենք ԶԼՄ-ների մասին: Նորությունների թվում կարող ենք այսուհետ դիմել վերը հիշատակված մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան, որի որոշմամբ մամուլի ազատությունը հատուկ պաշտպանության կարիք ունի, որպեսզի ապահովվի մամուլի՝ հասարակության պահապանի կենսականորեն կարեւոր դերը: Այսպես, մամուլին վերապահելով կատարյալ ազատություն, եվրոպական դատարանը լրատվամիջոցների եւ երկրների կառավարությունների միջեւ դատավարություններում պնդում է, թե կառավարությունները, քաղաքական գործիչները հանդուրժող պետք է լինեն իրենց նկատմամբ լրագրողների սեւեռուն ուշադրության եւ իրենց հասցեին հնչող քննադատությունների հանդեպ՝ դրանք համարելով համարժեք վերջիններիս հանդեպ հասարակական հետաքրքրությանը: Այսքանով հանդերձ էլ, արեւմտյան երկրներում ազատ խոսքի ջատագովները ցավով են նշում այն փաստը, որ եվրոպական դատարանն, այնուամենայնիվ, խիստ չի վերացնում պետության, կառավարությունների, խորհրդարանների հասցեին վիրավորանքների, քննադատության համար պատիժները:

Կդառնա՞ այդ ամենը մեզ համար իրական, կկիրառվե՞ն գործնականում եվրոպական փաստաթղթերում ամրագրված դրույթներն ու չափանիշները, որոնց ներքո Հայաստանն արդեն իսկ ստորագրել է, կունենա՞նք գեթ նոր օրենք ԶԼՄ-ների մասին, կդառնա՞ն ԶԼՄ-ները ինքնակարգավորվող համակարգ, որը թերեւս ամենաէականն է: Լիահույս ենք, որ ժամանակը դրականորեն կարձագանքի այս հարցադրումներին: Ամեն դեպքում, խոսքի ազատությունը, լրատվամիջոցների անկաշկանդ ու ծանրակշիռ գործունեությունը որեւէ քաղաքակիրթ պետության եւ առողջ հասարակության առաջնային ցուցանիշ են:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԼՐԱԳՐՈՂԻ ԱՌՕՐՅԱՅԻՑ

Հարկային տեսչությունում հրաժարվում են մեզ որեւէ ինֆորմացիա տրամադրել

Մաշտոցի տարածքային հարկային տեսչությունում հաշվետվությունների ընդունման կարգի մասին ինֆորմացիա ստանալու նպատակով փետրվարի 5-ին գնացի այնտեղ:

Եվ այսպես.

Ժ. 15.00. Հարկային տեսչությունում եմ: Բաժնի պետը զբաղված է: Սպասեցի մինչեւ ժ. 15:30:

Ժ. 15.30. Ներկայացա ու ասացի, որ եկել եմ այս հարկային տեսչությունում հաշվետվությունների ընդունման կարգի մասին ինֆորմացիա ստանալու համար: Նա ասաց, որ ինքն ինձ ինֆորմացիա տրամադրելու իրավունք չունի: Դրա համար ես պետք է դիմեմ տեսչության պետին՝ Դավիթ Բեգլարյանին:

Գնացի պրն Բեգլարյանի ընդունարան: Բարեհամբույր գործավարուհին ասաց.

– Լսում եմ Ձեզ:

– Ներեցեք, պարոն Բեգլարյանը տեղո՞ւմ է:

– Այո:

– Ես լրագրող եմ՝ «Ազգ» օրաթերթից: Հարցազրույց եմ ուզում վերցնել: Նա ազա՞տ է:

Իմ այս հարցը պատասխան չստացավ: Ստիպված կրկնեցի.

– Ներեցե՛ք, պրն Բեգլարյանն ազա՞տ է: Ես կարո՞ղ եմ զրուցել նրա հետ:

– Հիմա մոտը մեր իրավաբանն է: Նստե՛ք, սպասե՛ք:

Ժ. 15:55. Գործավարուհին մտավ պետի մոտ ու 2 րոպեից դուրս եկավ:

– Դուք պարոն Բեգլարյանին ասացի՞ք, որ ես սպասում եմ:

– Ո՛չ, նա զբաղված էր:

Շարունակեցի սպասել:

Ժ. 16:10. Աշխատողներից մեկը գործավարուհուն հարցրեց.

– Ժամը քանիսի՞ն է խորհրդակցությունը:

– Ժամը 19:00-ին:

Ժ. 16:50. Աշխատողներից մեկը մտավ ընդունարան: Ուզում էր պետի մոտ մտնել, բայց իմացավ, որ նա զբաղված է, որոշեց սպասել:

Ժ. 17:00. Վերջապես եկավ երկար սպասված պահը. իրավաբանը դուրս եկավ: Գործավարուհին գնաց, որպեսզի զեկուցի, թե ովքեր են սպասում:

Ժ. 17:05. Դուրս եկավ ու սպասող աշխատակցին ներս հրավիրեց: Ինձ էլ ասաց, թե պարոն Բեգլարյանն ասել է, որ ոչ մի լրագրողի հարցազրույց տալու իրավունք չունի: Դրա փոխարեն ինձ առաջարկում է ցանկացած հարցով դիմել պետեկամուտների նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավարին:

Ժ. 17:10. Զանգահարեցի մեր գլխավոր խմբագրին: Նա ինձ ասաց, որ հարցազրույց տալու համար ոչ թե խմբագրությունը, այլ իրենք՝ խնդրո առարկա չինովնիկները պետք է թույլտվություն վերցնեն իրենց ղեկավարներից:

Ժ. 17:15. Այդ մասին ասացի գործավարուհուն: Նա ինձ առաջարկեց սպասել ու անձամբ ասել պրն Բեգլարյանին:

Ժ. 17:30. –Ներեցե՛ք, պարոն Բեգլարյանը ե՞րբ է խորհրդակցությունը սկսելու:

Գործավարուհին նայեց ժամացույցին.

– 17:45-ին:

Ժ. 17:40. Գործավարուհին սկսեց հարցնել իմ աշխատանքի, տպագրած նյութերի մասին: Ես էլ հակիրճ պատասխանում էի:

Ժ. 18:00. Պարոն Բեգլարյանը դուրս եկավ աշխատասենյակից: Գործավարուհին ինձ ներկայացրեց: Պարոն Բեգլարյանն էլ.

– Լսում եմ, բալի՛կ ջան:

– Պարո՛ն Բեգլարյան, ես «Ազգ» օրաթերթի լրագրող եմ: Հարցազրույց եմ ուզում վերցնել...

– Բալի՛կ ջան, ես քեզ ինֆորմացիա տրամադրելու իրավունք չունեմ: Հարցրո՛ւ պետեկամուտների նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավարին:

– Բայց Ձեր հարցազրույցի համար ե՞ս պետք է թույլտվություն վերցնեմ, թե՞ դուք: Իմ նյութը կոնկրետ այս հարկային տեսչության մասին է:

– Հասկանում եմ, բայց ես քեզ ինֆորմացիա տրամադրելու իրավունք չունեմ:

Ինձ մնում էր ցտեսություն ասել եւ դատարկաձեռն վերադառնալ խմբագրություն:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Միխայել Բաղդասարովը հանձն է առել «Արմենիա ի միր» ամսագրի ֆինանսավորումը

Ներկայացնում է ամսագրի գլխավոր խմբագիր, Մոսկվայում «Ազգ»-ի թղթակից Լուսիկ Ղուկասյանը

– «Արմենիա ի միր»-ը սպասված ամսագիր է նաեւ Հայաստանում, սակայն սփյուռքում այն ավելի շատ էր կարդացվում: Ինչո՞ւ է ընդհատվել տպագրությունը:

– Ամսագրի տպագրությունը հերթական անգամ ընդհատվել էր ֆինանսական դժվարությունների պատճառով եւ շատ երկար տեւեց: 2000 թ. ամսագրի ոչ մի համար լույս չտեսավ, եւ արդեն հոգնել էի հովանավորի փնտրտուքից եւ պատրաստվում էի «Արմենիա ի միր»-ը փակված հայտարարել:

Ամսագիրը թանկ է եւ առանց հովանավորի հնարավոր չէ տպագրել: Մոսկվայում, իհարկե, հարուստ հայեր շատ կան եւ առիթի դեպքում հիացմունքով են խոսում «Արմենիա ի միր»-ի բարձրաճաշակ ձեւավորման ու բովանդակության մասին: Այդուհանդերձ, նրանք գերադասում են հազարավոր դոլարներ մսխել կազինոներում, քան թե տրամադրել ամսագրին: Ցավոք, չեն գիտակցում այդ հսկայական գաղութում հայկական մամուլ ունենալու անհրաժեշտությունը, ինչը չես ասի մոսկվաբնակ հրեաների մասին: Ներկայումս մեծ թիվ չեն կազմում, բայց բոլոր լուրջ եւ խոշոր լրատվամիջոցները վերջինների ձեռքում են:

Այս ֆոնի վրա իր միջավայրից միանգամայն առանձնանում է «Միկա Լիմիտեդ», «Միկա Արմենիա» ընկերությունների նախագահ Միխայել Բաղդասարովը, որը բիզնեսից բացի կարող էր մտածել նաեւ մամուլին ֆինանսավորելու մասին: Ինձ համար հաճելի անակնկալ էր սա եւ երկկողմ համաձայնությամբ որոշել ենք այս տարի 6 համար հրատարակել, որից մեկը բացառապես նվիրվելու է քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակին:

– Ամսագրի բացակայությունը նկատելի՞ էր ռուսահայ գաղութում, տեղի հայությունը զգո՞ւմ էր դրա անհրաժեշտությունը:

– Ամսագրով հետաքրքրված է ոչ միայն հայ համայնքը: «Արմենիա ի միր»-ը ընթերցում են Կրեմլը, ռուսական պաշտոնական շրջանակը, Դուման, դիվանագիտական կորպուսը եւ այլն: Ռուսահայ գաղութը շատ ջերմագին էր արձագանքում յուրաքանչյուր համարին: Ամսագրի տպագրությունն անհրաժեշտություն է հայ համայնքի համար, որովհետեւ տեղեկատվության պահանջը կա, բայց տեղեկատվություն չկա:

Ռուսական լրատվամիջոցները Հայաստանին անդրադառնում են միայն սենսացիաների ժամանակ: Ճիշտ է, մոսկվահայերից շատերը դիտում են հայկական հեռուստատեսության հաղորդումները, ոմանք օգտվում են նաեւ տեղեկատվության էլեկտրոնային միջոցներից, բայց դրանք չեն լրացնում տպագիր մամուլի բացը: Մոսկվայում հայկական ընկերություններից ոմանք տարբերաբար տեղեկատվական բյուլետեններ են տպագրում, ժամանակ առ ժամանակ հրատարակվում է «Նոյեւ կովչեգ» թերթը: Սակայն ռուսական մեծաթիվ բանկարժեք, որակյալ թերթերի ու հանդեսների մեջ նման աննշան տարբերակներն ուշադրություն չեն կարող գրավել: Անգամ ռուսահայերի [illegible] այդ ընտանիքներում: Բացի այդ, արդեն 14-15 տարեկանների մի մեծ խավ կա, որը ծնվել ու մեծացել է Ռուսաստանում եւ գրեթե ընդհանուր ոչինչ չունի իր արմատների հետ, սակայն «Արմենիա ի միր»-ը, շնորհիվ իր որակի, նրանց հաղորդակից էր դարձնում հայրենիքին ու հայրենակիցներին:

– Ինչպե՞ս կբնութագրեք ներկայիս ռուսահայ համայնքը, փոխվե՞լ է նրա դիմագիծը:

– Ռուսահայ համայնքը որպես հավաքականություն՝ գոյություն չունի: Հիմա փորձում են համախմբել եւ այդ առումով նշանակալից է «Ռուսաստանի հայերի միության» ստեղծումը Արա Աբրահամյանի նախագահությամբ: Կազմակերպության ի հայտ գալուց հետո գաղութում աշխուժություն նկատվեց, միության» կազմավորումը հետաքրքրեց նաեւ Կրեմլին՝ Արա Աբրահամյանին ընդունեց ՌԴ նախագահ Պուտինը: Հասկանալի է, որ ի տարբերություն անցյալի, երբ գաղութը համախմբվում էր [illegible] նգրասի հետ: Իհարկե, գաղութն էլ միատարր չէ, եւ տեղաբնակների ու նորեկների միջեւ անջրպետը շատ ակնառու է, հատկապես նահանգներում, եւ դա օգտագործվում է տեղական իշխանությունների կողմից:

– Եթե բացառիկ համար եք նվիրում քրիստոնեության 1700-ամյակին, կնշանակի գաղութը հետաքրքրված է:

– Ռուսահայերը հետաքրքրված են 1700-ամյակով, եւ «Ռուսաստանի հայերի միությունը» մասնակից լինելու ծրագրեր է կազմում: Ուզում եմ նշել, որ ի տարբերություն շատերի, 1700-ամյակն ինձ համար տոնակատարություն չէ եւ չի կարող վերածվել դրան, քանի դեռ Հայաստանում ապրելու բնականոն պայմաններ չեն ստեղծվել: Սա առիթ էր ինքն իրեն վերագտնելու, իր տեսակը գնահատելու առումով: Ամենահին քրիստոնյա ազգը լինելով, շատ քչերին գիտեմ, որ կյանքում, կենցաղում քրիստոնյա է մնացել: Եվ սա համազգային խնդիր է, ոչ թե անհատների: Շատերը չգիտեն էլ որն է հայկական եւ ռուսական եկեղեցու տարբերությունը, ինչո՞ւ ենք առաքելական եւ ոչ թե կաթոլիկ, Հայ եկեղեցու պատմությունը չգիտեն: Այդ ամենի մասին հետաքրքրական հրապարակումներ կլինեն 1700-ամյակին նվիրված համարում:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Տնտեսական լրագրությունը դեռեւս կայացած չէ

Իրավիճակը տարբեր է թերթերում, հեռուստաընկերություններում եւ գործակալություններում

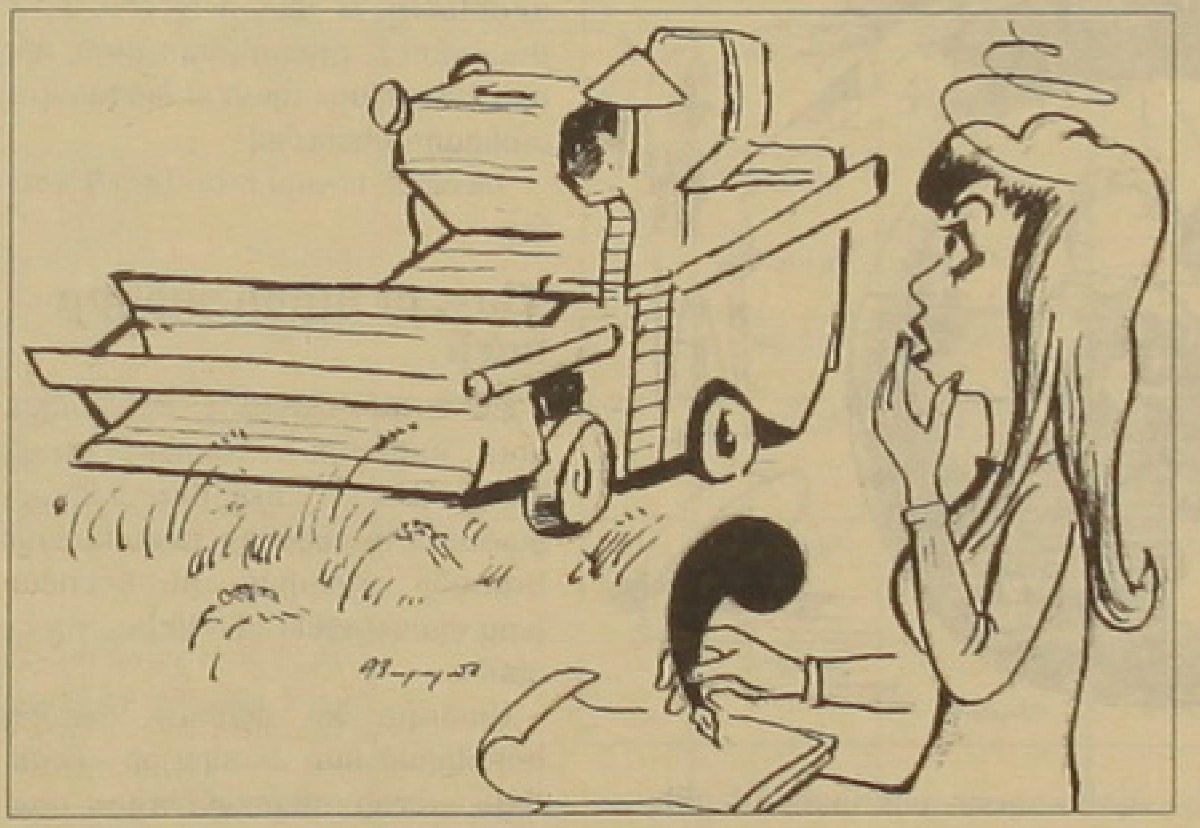

Տնտեսական լրագրությունը որպես այդպիսին Հայաստանում սկսվեց դրսեւորվել 90-ականների առաջին տարիներին: Խորհրդային ժամանակաշրջանում տնտեսական լրագրություն, կարելի է ասել, գոյություն չուներ: Այն սահմանափակվում էր ցուցանիշներ հրապարակելով, այս կամ այն ձեռնարկության եւ կոլտնտեսության «նվաճած բնագծերի» մասին կոնվեյերային հոդվածներով: Հետխորհրդային շրջանի առաջին տարիներին տնտեսական թեմաներով հրապարակումները հազվադեպ էին: Մամուլի ազատության տասնամյակների ծարավը բավարարվում էր առավելապես քաղաքական հոդվածներով: Տնտեսական թեմաները սկսեցին հաճախակի դառնալ վերջին տարիներին: Պատճառը ոչ միայն Հայաստանի տնտեսական կյանքի որոշակի աշխուժացումն էր, այլեւ այդ մասին գրող լրագրողների ձեւավորումը: Այդուհանդերձ, հարկ է նշել, որ տնտեսական լրագրությունը Հայաստանում դեռեւս ամբողջովին չի կայացել: Հիմնական բացասական գործոնն այստեղ լրագրողների գիտելիքների պակասն է եւ այդ պակասը լրացնելու ցանկության բացակայությունը՝ չխոսելով արդեն տնտեսագիտական կրթություն չունենալու մասին: Ասվածն առավել չափով վերաբերում է հեռուստալրագրողներին: Այսօր որեւէ հեռուստաընկերություն չունի տնտեսական հաղորդում կամ հաղորդաշար, որը գոնե իր չափով բավարարի հեռուստաէկրանի պահանջարկն այս ասպարեզում: Երբեմն կատարվում են առանձին փորձեր, որոնք որպես կանոն կամ տապալվում են, կամ ի սկզբանե դատապարտված են, բայց շարունակում են գոյատեւել, կամ էլ զուտ գովազդային բնույթ են կրում: Մերկապարանոց չլինելու համար անդրադառնանք կոնկրետ օրինակների: «Ար» հեռուստաընկերությունը ժամանակին ուներ «Ավետսա» հաղորդում, որը դադարեց գոյություն ունենալուց, քանզի խիստ ձանձրալի էր եւ աշխուժացնելու հեռուստատեսության ընձեռած հնարավորությունները չէին օգտագործվում: Երկրորդների մեջ հիշատակման արժանի են հիմնականում ազգային հեռուստատեսությամբ հեռարձակվող հաղորդումները: Մասնավորապես կառավարության «Ձեռագիր», գյուղնախարարության նախաձեռնությամբ տրվող ճյուղին վերաբերող հաղորդումները: Առաջին դեպքում, բացի շաբաթվա ընթացքում ցուցադրված պաշտոնական տեղեկատվությունից կամ որեւէ ձեռնարկության մասին պատմող գովազդային հոլովակից ոչինչ չի ասվում պահի ընդհանուր տնտեսական կամ որեւէ ճյուղի վիճակի, որեւէ խնդրի հավանական զարգացումների մասին, բացակայում է մասնագետների, տնտեսական գործունեություն ծավալած անձանց հակադիր կամ պարզապես տարբեր կարծիքների արտահայտումը եւ այլն: Գյուղնախարարության պատվերով հեռարձակվող հաղորդումը, որն անգամ արժանահիշատակ անվանում էլ չունի, սակայն պաշտոնական է, սակայն իր մեջ զուգակցում է նախկին խորհրդային գովերգումն ու ներկայիս գովազդային պաթոսը: Տնտեսական լրատվություն չի կարելի համարել նաեւ զուտ գովազդային բնույթի հաղորդումները կամ տարբեր հեռուստաալիքներով համարյա միաժամանակ պտտվող տեսահոլովակներն ինչ-որ ընկերության կողմից ինչ-որ մրցանակ ստանալու արարողության մասին:

Տնտեսական լրատվության պակասը փոքր-ինչ ավելի հաջողությամբ փորձում են լրացնել լրատվական գործակալությունները: Բնական է, խոսքը ոչ պետական գործակալությունների մասին է: Նրանցից ոմանք, օրինակ, «Սնարք» եւ «Առկան» առավելապես տնտեսական ուղղվածություն ունեն: Նրանց, եթե չասենք գերազանցում, համենայն դեպս, չի զիջում «Նոյյան տապանը», որը թեեւ չունի զուտ տնտեսական ուղղվածություն: Ի տարբերություն հեռուստալրագրողների, լրատվական գործակալությունների լրագրողներն առավել լավատեղյակ են տնտեսական ոլորտում կատարվող անցուդարձերին եւ ավելի բանիմաց ոլորտին առնչվող հարցերում: Գործակալություններում հատուկ տարաբաժանում գոյություն ունի, եւ տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողները չեն լուսաբանում այլ ոլորտներում կատարվող իրադարձությունները: Նման տարաբաժանումը հեռուստաընկերություններում հատուկ չէ, եւ նրանց իբր թե տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողը կամ չի իմանում, ենթադրենք, թե ինչ է արտադրում «Նաիրիտը», կամ չի տարբերում բաց բաժնետիրական ընկերությունների բաժնետոմսերը պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերից: Լրատվական գործակալություններում, սակայն, բացակայում են երեւույթի խոր ուսումնասիրությունը, վերլուծությունը, մեկնաբանությունը, ինչն ավելի շուտ գործունեության բնույթի հետ է կապված: Այստեղ գերակշռում է օպերատիվ տեղեկատվության հայթայթումը, ինչն էլ հնարավորություն եւ ժամանակ չի ընձեռում լրագրողին խորացնելու իր տնտեսական գիտելիքները:

Տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողների համար առավել լայն հնարավորություն է տալիս մամուլը: Օրաթերթի խնդիրը ոչ միայն օպերատիվ տեղեկատվություն հաղորդելն է, այլեւ ներկայացնելը: Մամուլի միջոցով են հիմնականում վերլուծվում, քննադատվում, պաշտպանվում, մեկնաբանվում տնտեսական այս կամ այն երեւույթը, միջոցառումը: Չնայած իր սահմանափակ հնարավորություններին, հայաստանյան մամուլը, ի տարբերություն հեռուստատեսության, կարելի է ասել, կարողանում է իրականացնել իր առաքելությունն այնքանով, որքանով դա հնարավոր է: Այդ հնարավորությունները թերեւս ավելի զարգանան ինտերնետ թերթերի ստեղծմամբ: Վերջերս իրենց սայթերն այստեղ ունեցան նաեւ Հայաստանի մի շարք օրաթերթեր: Հարկ է նշել, սակայն, որ ինտերնետային նաեւ օտար լեզուներով լույս տեսնող հայկական օրաթերթերը կարող են նաեւ վնասել Հայաստանի տնտեսությանը: Դարձյալ նույն տնտեսագիտական գիտելիքների պակասի եւ հատկապես ոչ օբյեկտիվ լուսաբանման պատճառով: Վերջինը շատ հաճախ պայմանավորված է լինում առաջինով: Եթե Հայաստանով հետաքրքրվող որեւէ ներդնող փորձի անկողմնակալ տեղեկություն ստանալ մեր տնտեսական կացության վերաբերյալ եւ ինտերնետի միջոցով կարդալ մեր խիստ դժվար ներկան հաճախ անհարկի ավելի սեւացնող հրապարակումները, ապա դժվար չէ գուշակել, թե երբեւէ կունենա նույն հետաքրքրությունը: Այս առումով հայաստանյան մամուլը եւ մասնավորապես տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողները, ընդհակառակը, կարող են իրենց նպաստը բերել Հայաստանն արտերկրում գրավիչ դարձնել գործընթացին: Դա, իհարկե, չպետք է կրի ինքնագովազդի բնույթ, այլ տնտեսության խնդիրներին վերաբերող հրապարակումների որակի բարձրացման հետեւանքը պետք է լինի: Վերադառնալով օրաթերթերի տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողների տեղեկացվածության եւ բանիմացության հարցին, կարծում ենք, որ այդ առումով նրանք փոքր-ինչ առաջ են անցել մյուսներից: Այդ երեւույթը որպես օրինաչափություն ունի նաեւ իր բացառությունները: Այսինքն՝ ոչ բոլոր օրաթերթերի տնտեսական լրագրողներն են գտնվում այդ վիճակում, իսկ հեռուստա եւ ռադիոընկերություններում կան ոլորտին լավ իրազեկ սակավաթիվ լրագրողներ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Վանաձորի լրատվական դաշտը խիտ է եւ բազմազան

Բայց ծանր է... թերթ հրատարակողի գլխարկը

Վերջին տարիներին տեղական լրատվամիջոցների գոյատեւման հիմնահարցն ավելի է բարդացել, քանզի երկրի սոցիալ-տնտեսական վիճակի վատթարացումն ուղղակիորեն ազդում է նրանց կենսունակության վրա:

Վանաձորում այսօր լույս տեսնող միակ լրատվական թերթը «Լոռու մարզն» է, որը լույս է տեսնում մեկ մամուլ ծավալով, շաբաթը երկու անգամ: Չունենալով ֆինանսական որեւէ կայուն աղբյուր, թերթը հիմնականում գոյատեւում է հրատարակող տպարանի, Լոռու մարզպետարանի, Վանաձորի քաղաքապետարանի մասնակի աջակցությամբ: Սակայն բարձր տպաքանակ չեն կարողանում ապահովել նույնիսկ հանրապետական թերթերը, որոնք լույս են տեսնում Երեւանում՝ օգտվելով գովազդային եւ այլ հնարավորություններից:

Տեղական թերթերի վիճակը բնականաբար ավելի վատ է՝ աշխատավարձի եւ այլ պարտքերի պատճառով, որոնք գնալով ավելանում են:

Վերջին ամիսներին լույս է տեսնում նաեւ «Վանաձորյան խճանկար» շաբաթաթերթը, որը հիմնականում տպագրում է անվճար հայտարարություններ, հեռուստածրագրեր, սկանվորդներ եւ այլն: Թերթն արդեն կարողացել է ընթերցողների որոշակի շրջանակ գտնել: Վանաձորում պարբերաբար լույս են տեսնում նաեւ պետական մանկավարժական ինստիտուտի «Ապագա մանկավարժ» եւ բժշկական ուսումնարանի «Սպեղանի» ամսաթերթերը: Իսկ հնաբնակների «Բոլոր քար» եւ գրական «Երկունք» թերթերը հովանավորներ չունենալու պատճառով լույս են տեսնում տեւական ընդմիջումներով:

Վերջերս սկսեց լույս տեսնել նաեւ «Ռոք ակումբ» երիտասարդական թերթը, որի 2-րդ համարն արդեն տրված է վաճառքի:

Ժամանակին Վանաձորում տպագրվել են «Տեսադաշտ», «Բժշկություն ձեզ համար», «Արեգ» թերթերը, որոնք համեմատաբար երկար «դիմացան»: Իսկ ընդհանրապես եղել են նաեւ «թիթեռի կյանք» ունեցող թերթեր «Սանահին», «Վանաձոր+», «Ձեր բակը», «Դուք եւ Արմինեն», «Դղյակ», որոնցից ընդամենը մի քանի համար է լույս տեսել:

Եվ մերընդմերթ առկայծող ու մարող թերթերը, եւ այժմ մի կերպ գոյատեւողները մեկ անգամ եւս վկայում են, որ առանց հզոր հովանավորների «ծանր է... թերթ հրատարակողի գլխարկը»: Մինչեւ բնակչության կենսամակարդակը չբարձրանա, մինչեւ ժողովուրդը վճարունակ չլինի մասսայաբար թերթեր գնելու, մեր երկրում լրագրային գործը, հետեւաբար եւ լիարժեք ժողովրդավարության կայացումը մնալու են կիսաձախողված:

Վանաձորում գործում է երեք հեռուստաստուդիա: «Մ-5»-ը եթեր է դուրս գալիս մետրական ալիքով, իսկ «Ինտերկապն» ու «Լոռի-Վանաձորը»՝ դեցիմետրական տիրույթում: Հեռուստաստուդիաների հիմնախնդիրը եւս ֆինանսական ծանր կացությունն է, որն առաջին հերթին պայմանավորված է գովազդների սակավությամբ: Քաղաքում չկան գործող խոշոր ձեռնարկություններ եւ ֆիրմաներ, իսկ փոքր հայտարարություններով եւ հեղինակային (թեկուզ ինչ-որ կերպ հովանավորվող) հաղորդումներով անհնար է փակել անհրաժեշտ ծախսերը:

«Ինտերկապը», որը վանաձորյան հեռուստաստուդիաների առաջնեկն է, գործում է 1991 թվականից: Վերջին տարիներին «Եվրասիա» հիմնադրամի «Ինտերնյուս - Արմենիա» հասարակական կազմակերպության երեւանյան գրասենյակի եւ «Բաց հասարակության ինստիտուտի» օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղի կազմակերպած մրցույթի ժամանակ «Ինտերկապը» լավագույն լուսաբանման աշխատանքների համար արժանացել է արդիական մոնտաժման եւ նկարահանման սարքավորումների: Հեռուստաստուդիան «Ինտերնյուս - Արմենիայի» սահմանած մրցանակին է արժանացել ԱԺ ընտրությունները օպերատիվ լուսաբանելու համար:

Անցած տարի եւս «Ինտերկապը» «Եվրասիա» հիմնադրամի կողմից արժանացել է դրամաշնորհի:

Վանաձորում մասսայականություն են վայելում նաեւ «Ռադիո-Ինտերկապ» FM ռադիոխմբագրության հաղորդումները:

Միջազգային կազմակերպությունների հայաստանյան գրասենյակների հետ համագործակցության քայլեր են անում նաեւ «Լոռի-Վանաձոր» եւ «Մ-5» հեռուստաստուդիաները:

Մարզկենտրոնի լրատվական դաշտում իր ուրույն տեղն ունի «Վանաձորյան կյանք» ռադիոխմբագրությունը, որի հաղորդումները գծային ռադիոյով հեռարձակվում են ամեն օր եւ ունեն մեծ լսարան:

Վերջին տարիներին ընթերցողների մի ստվար մասի մեջ «յուրօրինակ» ճաշակ է ձեւավորվել, որն իր բացասական ազդեցությունն է ունենում նաեւ մարզերում: Բնակչությունը տառապում է «սկանվորդյան» եւ «խաչբառային» հիվանդությամբ: Նրանք գերադասում են իրենց սուղ միջոցները ծախսել այդօրինակ թերթեր գնելով՝ բավարարելով ժամանակ սպանելու ցանկությունը: Եթե նկատի ունենանք, որ Հայաստանում գործազրկության հիմնախնդիրը դեռեւս երկար ժամանակ հիմնականում կմնա չլուծված, «սկանվորդային» հիվանդությունն ու «լոտոմանիան» կլինեն կենսունակ:

Ինչպես մայրաքաղաքում եւ ողջ Հայաստանում, Վանաձորում եւս ազգաբնակչությունը հիմնականում տեղեկատվություն է ստանում հեռուստատեսությունից, սակայն լոռեցիները մշտապես եղել են ընթերցասեր, եւ մարդկանց որոշակի խավեր շարունակում են հավատարիմ մնալ թերթ կարդալու «հին» սովորույթին: Առայժմ դա է լրագրային ժուռնալիստների միակ մխիթարանքը եւ հեռավոր այն հույսը, թե մի օր վերջապես մեր երկրում կբարձրանա բնակչության կենսամակարդակը եւ կլինեն համեմատաբար անկախ թերթեր, հետեւաբար եւ ավելի կայուն կլինի առողջ մրցակցային դաշտը: Ի վերջո դրանով է պայմանավորված իսկական ժողովրդավարությունը:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

Վանաձոր

«Մենք եւ այլմոլորակայինները»

Մեր իրականության վերջին տասնամյակի նվաճումներից մեկը հավանաբար մամուլի ազատությունը կարելի է համարել:

Ամենքս հիշում ենք նորին մեծություն «ցենզուրայի» մամուլի բնագավառում թագավորող մամլիչ թաթը:

Սակայն ազատությունն ու անարխիան, անկախությունն ու հակարոֆեսիոնալիզմը, անկաշկանդվածությունն ու անգիտակցությունը ոչ միայն հոմանիշներ չեն, այլեւ բեւեռայնորեն տարբեր հասկացություններ են:

Հիշյալ ժամանակահատվածի հայաստանյան մամուլի ուսումնասիրությունը հավաստում է. ծեռք բերած քաղաքական, գաղափարական, բարոյագիտական որոշակի ազատության եւ նյութերի մատուցման պարագան հետաքրքրահարույց լինելով հանդերձ, զգալի չափով տառապում է գռեհկության, մասնագիտական լուրջ թերացումների (տարբեր բնագավառների), կույր մաքսիմալիզմի (չափազանցված գնահատականներ՝ կամ «շատ վատ» կամ՝ «հանճարեղ»), նաեւ՝ մարտնչող միջակության մունետիկը դառնալու ախտով:

Եվ ոչ միայն: Մեր մամուլի ստվար մասը «ժուռնալիստի էթիկայի կոդեքսի» գրեթե բոլոր կետերը ուղղակի եւ բացահայտ խախտում է:

Երեւույթ, որ մեծապես նպաստում է օրըստօրե արմատացող ազգային, բարոյական, մշակութային արժեքների խեղաթյուրված «վերաիմաստավորմանը»:

Երեւույթ, որի պատճառները բխում են ոչ միայն լրագրողական արվեստի ակնհայտ բացերից, այլեւ ժուռնալիստիկայի հետ սերտորեն առնչվող բնագավառներից մեկում՝ մշակութային համակարգում եղած համապատասխան թերացումներից:

Տարօրինակ է այն մտածելակերպը, թե մշակույթը, արվեստը լոկ գրականությունն է, երաժշտությունը, գեղանկարչությունը եւ նման... Մինչդեռ ազգային մշակույթի համակարգը պարտադրորեն պիտի ամփոփի նաեւ այնպիսի բաղադրյալ-բնագավառներ, ինչպիսիք են մշակութաբանությունը, արվեստաբանությունը, թատերական եւ երաժշտական քննադատությունը, մշակութային հրապարակախոսությունը, մշակութային ժուռնալիստիկան: Երբ մշակութային կանոնակարգում բացակայում են նման ոլորտները, ստացվում է այն պատկերը, որ ունենք այսօր: Ճիշտ ժողովրդական հայտնի ասացվածքի համաձայն՝ «կուշկակարը թխում է բլիթները, հացթուխն էլ՝ կարում սապոգները»:

Առանց մանրանալու որեւէ անուն, որովհետեւ առաջնային կարեւորության գերապատվությունը տալիս ենք բուն երեւույթին, ուրվագծենք ընդհանուր պատկերի մի քանի բնորոշ դրվագներ, ծեռքի տակ ունենալով պարբերական մամուլում տեղ գտած այդ բոլոր օրինակները:

Ամենակուլ լրագրողություն

Հայրենյաց ազատ-անկախ մամուլի վերջին տասնամյակի ամենատարածված ժանր:

Պատկանում է հասարակական կյանքի բեւեռայնորեն տարբեր ասպարեզների մեջ թաթախվող նույն գրչին:

Բաղկացած է՝ Ազգային ժողովի

պուլիսի, Արագածոտնի մարզի երաժշտի, Ազգային օպերային թատրոնի նորաթուխ ղեկավարների բոնգքամարտի հերթական ռաունդի, Սեւանի ծկների մախսանենգության, քրիստոնեական Հայաստանի ապանդավորների զանգվածային հավաքների (եւ այլն, եւ այլն) մասին նույնանման տեղեկատվության եւ մեկնաբանման «համայնապատկերից»:

Քանի որ խոսքն արդ մշակույթի

բնագավառի մասին է, ապա հարկ է դիտարկել, որ սույն երեւույթի արմատավորման ընթացքի համար մեղքի իրենց բաժինն ունեն մեր մշակութային կրթօջախները: Չի այս մշակութասասան իրողության հիմքում մշակութաբանությունը, արվեստաբանությունը, քննադատությունը որպես արվեստի կարեւոր ճյուղեր անտեսելու փաստն է:

Ավագ սերնդի մի քանի մասնագետներից բացի, հաջորդ սերունդների համար այդ մասնագիտությունների տեղերը, չգիտես ինչու, թափուր են մնացել: Եվ դա այն պարագայում, երբ, օրինակ, Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան եւ թատերական ինստիտուտը տասնամյակներ շարունակ յուրաքանչյուր ուսումնական տարում տեսական բաժինների տասնյակ շրջանավարտներ են տալիս:

Տեսաբանությունը կրում է իր մեջ նեղ մասնագիտական շերտեր: Ինքնին հասկանալի է, որ դպրոցի տարրական դասարանների սոլֆեջոյի դասատուի, բուհի տեսության առարկաների դասախոսի, գիտական աշխատանքով զբաղվող երաժշտաբանի, երաժշտական քննադատի միջեւ պրոֆիլային որոշակի տարբերություն գոյություն ունի: Եվ նրանց ամենքին որակավորել միեւնույն երաժշտագետ բառով, մասնագիտականորեն լուրջ մոտեցում չէ:

Այսօրվա հասարակական մամուլը ոչ միայն չի ճանաչում վերը նշված մասնաճյուղային տարբերության էական իմաստն ու նշանակությունը, այլեւ, անտեսելով դրանք, հաճախ ոտնձգություն է անում «լրացնելու» սեփական բացը ամենակուլ լրագրության ցածրամակարդակ սպրդումներով:

Պատեհ առիթով նշենք, որ Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայում վաղուց հասունացել է երաժշտական քննադատության ամբիոնի ստեղծման խնդիրը: Հիշենք Մոսկվայի, Ս. Պետերբուրգի, Կիեւի, Ռիգայի, Պրահայի, Վարշավայի, Լոնդոնի, Բեռլինի եւ այլ կոնսերվատորիաների նման բաժինների արգասավոր գործունեությունն իրենց երկրների թե մշակութային, թե մամուլի բնագավառների համար:

Մեզանում սա առավել կարեւոր խնդիր է, քանի որ մեծապես բացակայում են մասնագիտական հիմքերից բխող վերլուծությունն ու քննադատությունը: Եվ խպառ բացակայում դրանք ընկալելու ունակությունը: Ասել է թե՝ գոյություն չունի վերլուծության եւ քննադատության ընդհանուր կուլտուրա:

Հայ մենթալիտետի համար դարձյալ տեղը թափուր մնացած մի հասկացություն է դա, որի հիմքերը

գոնե այսօր անհրաժեշտ է դնել:

Որպեսզի երբ մասնագիտական վերլուծության հիման վրա մեկին ասում ես, թե քո, ամենքիս համար անհրաժեշտ ու գեղեցիկ աչքի վերեւում ունք կա՝ հիստերիկորեն չտպի մամուլի էջերում. վա՜խ, նա ասաց, որ ես աչք չունեմ:

Որպեսզի մամուլը չխեղաթյուրի ընթերցողին, թե ռեժիսորական-բեմադրողական արվեստը եւ ադմինիստրատիվ աշխատանքը նույն բանն են: Չխաբի, թե «աշխարհահռչակը» վերեւի «դո»-ն իտալական բելկանտոյի լավագույն ավանդույթներով վերցրեց, երբ նա անգամ հայկական ռաբիսի վատ ավանդույթների կլկլոցով չերգեց անգամ մեջտեղի «լա»-ն:

Որպեսզի երկրի վզին փաթաթված «փրկարարները» չքարոզեն մամուլում, թե հայերը ազատանկախության դարաշրջանում զրոյից են սկսել կառուցել իրենց մշակույթը՝ այդ իսկ «փրկարարների» ծեռքերով:

Որպեսզի... Օրինակները շատ են, մեկը մյուսից թե զազրելի, թե ծաղրաշարժ:

Որպեսզի մամլո էջերը արտացոլեն՝ ի նպաստ տվյալ բնագավառին ծառայող խոսքն ու գործը:

Այլ ոչ՝ ելուզակությունը դեպի

Հարեւան բոստանը

Ի պատիվ հայ մշակույթի գործիչների (եւ ոչ՝ մամուլի) հարկ է դիտարկել, թե չի արձանագրվել փաստ, որ արվեստագետը մարտնչող ոտնձգություն անի ուրիշի բոստանը:

Օրինակ. չի եղել այնպես, որ արվեստագետը մամլո էջերից հուշարարություն անի առողջապահության նախարարին, թե վերջինս ում պիտի նշանակի հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ եւ տնօրեն:

Մինչդեռ ճիշտ հակառակը եղել է:

Օրինակ. չի՝ եղել այնպես, որ երաժիշտը մամլո էջերում վերլուծի բժշկի կատարած կամ ղեկավարած վիրահատությունը, եւ կամ ռեկլամի նրա նեղ-մասնագիտական ունակությունները:

Իսկ հակառակը եղել է:

Օրինակ. չի՝ եղել այնպես, որ

մշակութային գործիչը (արական սեռի) մամլո էջերում իր մաղծիկը թափի հարեւան բոստանի մասնագետի կողմը, թաքնվելով երկու իրեն չպատկանող (իգական սեռի) ստորագրությունների տակ:

Իսկ հակառակը՝ եղել է:

Նման մտավոր անկարողությունը՝ սեփական բնագավառում ցուցաբերած մասնագիտական կարողությունների փոխարեն՝ սպառնում է վերջնականապես ողողել

մեր մամուլը եւ խպառ գլխիվայր անել մշակութային արժեքները: Այն արժեքները, որ մամլո էջերում հիմնականում պիտակավորված են պատեհապաշտ պահին ծառայելու ակնհայտ միտումով:

Հուսանք, որ այս երեւույթը կունենա

Վերջ, որ կլինի սկիզբը նորի

20-րդ դարի վերջին տասնամյակում ազգային սնապարծության կնիքը վրան, Հայֆիլհարմոնիայի տարածքն ու ամբողջ քաղաքամայր Երեւանը ողողված էին ճռռոմախոս պաստառներով՝ «Աշխարհը եւ մենք»:

Այսօրվա մեր մամուլի կողմից հռչակված հայ մշակույթի «մեծերից», «երգի դեսպաններից», «առաջիններից», «հանճարեղներից» եւ «աշխարհահռչակներից» ճեղքվել է աշխարհագրական քարտեզը: Նրանց պերճափթթուն տիտղոսների տակ կքում է աշխարհը: Նրանց իրական-շինծու փառքի ծանրության ներքո ճաք է տվել Բառը:

Նաեւ մեծապես արդի մամուլի մեղքով նրանց ինչն ու ովը արդեն իսկ չեն տեղավորվում քարտեզների եւ բառարանների տրամաբանական սահմաններում:

Մինչդեռ միանշանակորեն հասկանալի է, որ նման զավեշտալի չափազանցումների բացակայության պարագայում, նրանցից արժանավորները մեզ համար կլինեին հարգելի ու ակնածելի:

Սակայն խանգարում է մամլո էջերից պոռոտաճիչ բառը:

Գուցե ժամանա՞կն է արդ պիտակավորել նրանցից շատերին «տիեզերահռչակ» բառով, քանի որ արժեքազրկվել-սպառվել են մաշտոցյան լեզվի բոլոր հնարավոր ածականները:

Եվ 21-րդ դ. սկզբին հռչակել նոր երաժշտական (եւ ինչո՞ւ միայն երաժշտական) փառատոն. «Մենք եւ այլմոլորակայինները»:

Մյուս ճանապարհը մասնագիտականորեն համակարգված ժուռնալիստիկա ստեղծելն է, որում քաղաքականության մասին կդատի-կգրի քաղաքագետ-լրագրողը, բիզնեսի մասին՝ տվյալ ոլորտից քաջատեղյակը, դատական խնդիրների մասին՝ իրավաբանության մեջ մտասուզված լրագրողը, մշակույթի մասին՝ արվեստաճանաչ, մշակույթի բնագավառի լրագրողը:

Ժուռնալիստիկայում, որը գաղափարախոսության, բարոյագիտության, քաղաքագիտության, մշակութաբանության բարդ սինթեզված արվեստ է (այլ ոչ՝ բոլորին հասու արհեստ), նման մասնագիտական ենթաբաժանումներն համապազորյա խնդիր են, որոնց առկայության դեպքում միայն կարելի է ունենալ իրապես ազատ, անաչառ եւ առողջ մամուլ:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության թեկնածու

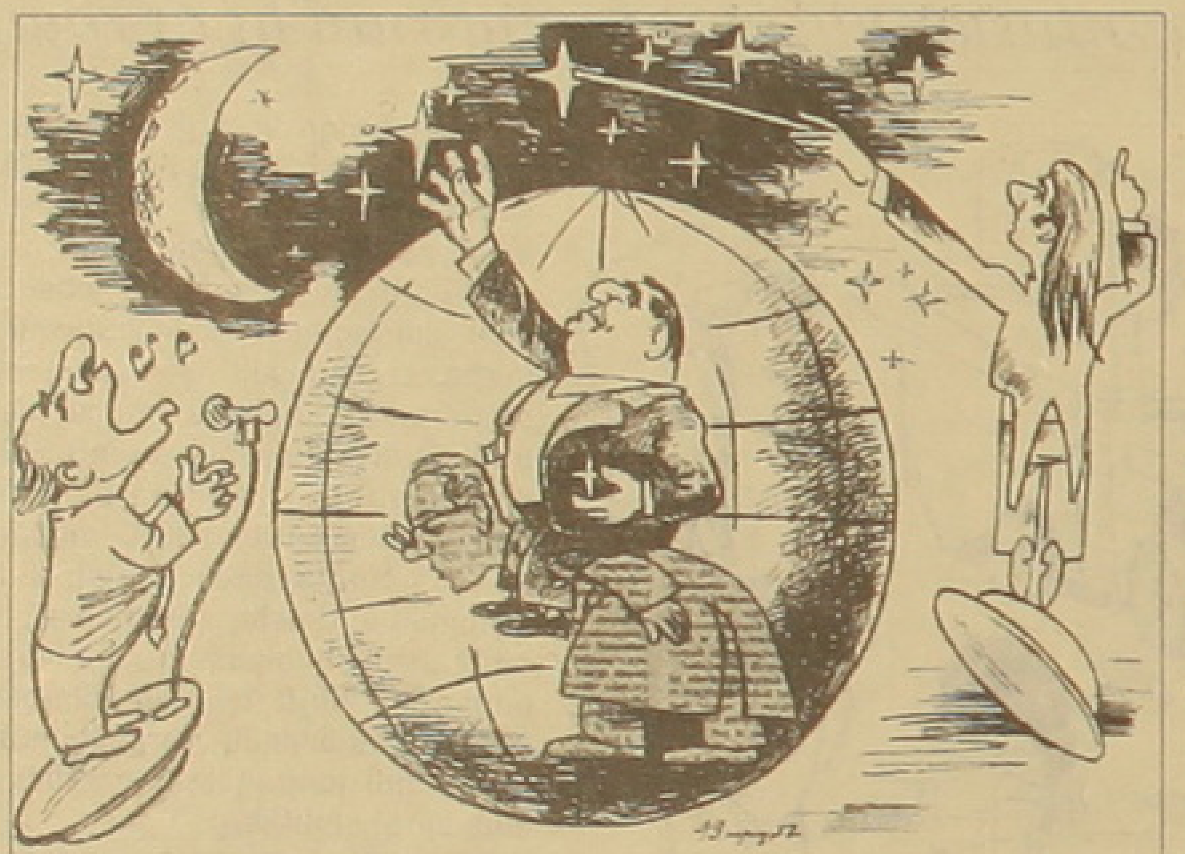

ԲՐԻՏԻՇ ԿՈՒՆՍԵՅԼ

Հայկական սերենադ գերմանական քաղաքներում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ: Երեկ «Բրիտիշ Քոունսիլի» ինքնաթիռը Երեւանից Ֆրանկֆուրտ տարավ Հայաստանի լարային «Սերենադ» 27 հոգանոց նվագախումբը, որը 18 համերգ կտա Գերմանիայի մի շարք քաղաքներում: Հաննովերի Սուրբ Նիկոլայ եկեղեցու հրավերով նվագախումբը համերգներով հանդես կգա գերմանական «ամենաերաժշտական» քաղաքներում՝ Բեռլինում, Հաննովերում, Դրեզդենում, Համբուրգում: Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի գլխավոր դիրիժոր եւ «Սերենադի» հիմնադիր Էդուարդ Թոփչյանի ղեկավարությամբ հայ երաժիշտները գերմանացի խստապահանջ երաժշտասերների առաջ կկատարեն Էդ. Միրզոյանի, Գոսերակի, Հարդմանի, Էդվարդ Գրիգի, Բելա Բարտոկի, Կոմիտասի եւ այլ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները:

«Սերենադի» տնօրեն Դավիթ Թերզյանի ասելով, Բելգիայում, Շվեդիայում, Հունաստանում, Ֆրանսիայում, Իտալիայում եւ այլ երկրներում համերգներ տված, 1995 թ.-ին Հռոմում՝ Վալենտինո Բուկեի անվան միջազգային փառատոնում առաջին մրցանակի արժանացած նվագախումբը առաջին անգամն է համագործակցում «Բրիտիշ Քոունսիլի» հետ, առանց որի օժանդակության դժվար է պատկերացնել նվագախմբի գերմանական այս պատասխանատու համերգաշարի իրականացումը, որը տեւելու է փետրվարի 17-ից մարտի 18-ը, շուրջ մեկ ամիս:

Նվագախմբի տնօրենն ասաց նաեւ, որ այսպիսով «Բրիտիշ Քոունսիլ» ավիաընկերությունն ակտիվորեն շարունակում է նպաստել հայ արվեստագետների միջազգային ճանաչմանը, միաժամանակ մասնակցում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի տոնակատարություններին, քանի որ «Սերենադի» գերմանական ներկա շրջագայությունը տեղի է ունենալու նույն տոնակատարությունների շրջանակում:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Փետրվարի 16

Հայոց տոմարի Մանի օրը

ԾՆՎԵԼ ԵՆ՝

- Հրանտ Մանվելյանը (1907 թ., Ալեքսանդրապոլ), ժող. արտիստ, դերասան եւ ռեժիսոր:
- Եվգենյա Խաչիկյանը (1915 թ., Թիֆլիս), ՀՀ ժող. արտիստուհի, Երեւանի Սպենդիարյանի անվ. օպերայի եւ բալետի թատրոնի մեներգչուհի:
- Հենրիկ Ալավերդյանը (1935 թ., Գյումրի), ՀՀ ժող. արտիստ, օպերայի եւ բալետի թատրոնի մեներգիչ:

Տարեգրության այս օրը՝

- 1560 թ. Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս է օծվել Խաչատուր 2-րդ Երաժիշտը (Խաչիկ Ուլնեցի):
- 1927 թ. հաստատվեց պետ. համալսարանի նոր կանոնադրությունը, որի համաձայն համալսարանում հաստատվեց հինգ ֆակուլտետ:
- «Առաջին աշխարհամարտում, 1916 թ. ռուս. զորքերը գրավեցին Հյուսիսարեւելյան Թուրքիայի Էրզրում քաղաքը»: Այս հակիրճ ծեւակերպումը զետեղված է 1999 թ. ԱՄՆ-ում լույս ընծայված «20-րդ դարի ժամանակագրությունը» ստվարածավալ հրատարակության մեջ, դարի կարեւորագույն իրադարձությունների շարքում:

ՀԵՂԻՆԵ ՂԱՐԱԳՈՒԼՅԱՆ

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձևը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) կամ (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
1	«Սեփական արտադրական բազա» ԱՇՕ	Տավուշի մարզ, ք. Հաղարծին	չի ծավալում	մրցույթ	2042	1021	-	չունի	28.12.00	28.12.00	16.02.01	0,82
2	«Արտադրական մակերեսի» վերակառուցում» (փակ շուկա) ԱՇՕ	Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան	չի ծավալում	մրցույթ	294	294	-	չունի	28.12.00	28.12.00	16.02.01	0,28
3	«Թիվ 2 արտադրական մակերես» ԱՇՕ	Տավուշի մարզ, ք. Հաղարծին	չի ծավալում	մրցույթ	700	700	-	չունի	28.12.00	28.12.00	16.02.01	3,5
4	«Կոշիկի «Արաքս» ֆաբրիկա» ԲԲԸ	ք. Երևան, Միկոյան փ. 13	կոշիկի արտադրություն	մրցույթ	236711	30161	-	39798	25.01.01	25.01.01	02.03.01	1,8
5	Լուծարված «Արթիկի հացաընդունում» ՊՓԲԸ-ի գույք	ք. Արթիկ, Գորկու 1	-	մրցույթ	40770	6120	-	չունի	25.01.01	25.01.01	06.03.01	1,87
6	Լուծարված «Վանաձորի «Հաց» գործարանի №2 արտադրամաս» ՊՓԲԸ-ի գույք	ք. Վանաձոր, Աղայան 73	-	մրցույթ	7739	3870	-	չունի	25.01.01	25.01.01	06.03.01	0,2
7	Լուծարված «Ալավերդու հացաընդունում» ՊՓԲԸ-ի գույք	Լոռու մարզ, ք. Ալավերդի, Փիրումյան 6ա	-	մրցույթ	39868	5980	-	չունի	16.02.01	16.02.01	16.03.01	
8	Լուծարված «Դիլիջանի հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույքը	Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Շամախյան 2	-	մրցույթ	55241	8286	-	չունի	16.02.01	16.02.01	16.03.01	1,2
9	Լուծարված «Վանաձորի «Հաց» գործարանի №19 արտադրամաս ՊՓԲԸ-ի գույք	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր, Նարեկացու 1	-	մրցույթ	4865	2440	-	չունի	16.02.01	16.02.01	20.03.01	0,1
10	Լուծարված «Հրազդանի հացի գործարան» ՊՓԲԸ-ի գույք	Կոտայքի մարզ, ք. Հրազդան	-	մրցույթ	66084	9913	-	չունի	16.02.01	16.02.01	20.03.01	1,7
11	Լուծարված «Կապանի հացաընդունում» ՊՓԲԸ-ի գույք	Սյունիքի մարզ, ք. Կապան Երկաթուղայինների 16	-	մրցույթ	17029	2555	-	չունի	16.02.01	16.02.01	20.03.01	0,53
12	Լուծարվող «Տարոն» ՓԲԸ-ի հիմնական միջոցները	Արմավիրի մարզ, ք. Արմավիր, Երևանյան 56	-	մրցույթ	93978,7	28194	-	չունի	16.02.01	16.02.01	23.03.01	7,445
13	Լուծարվող «Ավտոգենմաշ» ՓԲԸ-ի հանգստի գոտու հիմնական միջոցները	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր, Թեժ Լեռ	-	մրցույթ	22395,6	5599	-	չունի	16.02.01	16.02.01	23.03.01	0,05
14	Լուծարվող «Կապի ինստիտուտ» ՊՓԲԸ-ի հիմնական միջոցները	ք. Երևան, Մոլդովական 43	-	մրցույթ	252466	63116,5	-	չունի	16.02.01	16.02.01	27.03.01	0,65
15	Լուծարվող «Հայկոնտակտ» ՊՁ-ի «Ագրոհամալիր» ԴՁ-ի Եղվարդի գլխամասի հիմնական միջոցները	Կոտայքի մարզ, ք. Եղվարդ Երևանյան խճուղի	-	մրցույթ	139607,8	34902	-	չունի	16.02.01	16.02.01	27.03.01	0,22

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ

16	«Աշտարակի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ, ք. Աշտարակ, Գայի փ. 1	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	38181	50%-ից ավելի	38181	13279	-	-	-	0,77
17	«Ստեփանավանի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ստեփանավան, Բաղրամյան 145	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	62735	50%-ից ավելի	62735	1644	-	-	-	1,7
18	«Ջերմուկի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Վայոց Ձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	62046	25%-ից ավելի	62046	4730	-	-	-	2,4
19	«Արթիկի» ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ, Գործարանային 2	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	99288	25%-ից ավելի	99288	3578	-	-	-	3,1
20	«Աղանձուտ» ՊՓԲԸ	Սյունիքի մարզ, գյուղ Տաթև	էլեկտրոն. սարք. արտադրություն	ԲԱԲ	5654	25%-ից ավելի	5654	179	-	-	-	0,2355
21	«Արև» ՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ ք. Աշտարակ, Գայի 20	էլ. սարքերի արտադրություն	ԲԱԲ	39251	25%-ի չափով	39251	23073	-	-	-	3,85
22	«Աբովյանի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, գ. Մայակովսկի	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	109616	50%-ի չափով	109616	29062	-	-	-	2,8
23	«Երևանի թ. 3 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	ք. Երևան, Արցախի 34	բեռնափոխադրում	ԲԱԲ	23530	50%-ի չափով	23530	582	-	-	-	1,997
24	«Հայկահույք» ՊՁ, թիվ 11 խանութ ԱՇՕ	ք. Երևան, Աճառյան փողոց	չի ծավալում	ուղղակի վաճառք	1200	-	-	չունի	-	-	-	0,22
25	«Վանաձորի հյուրանոց» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր, Մաշտոցի 1	հյուրանոցային սպասարկում	մրցույթ	14006	25%	-	2634,4	-	-	-	0,275
26	«Զվարթնոց» ՓԲԸ պետական բաժնեմաս	Արմավիրի մարզ, ք. Էջմիածին, Շրջանային 5	էլ. սարքավորումների արտադր.	մրցույթ	51394	25%	-	37276	-	-	-	1,2
27	«Անիպեմզա կոմբինատ» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, գյուղ Անիպեմզա	շինանյութերի արտադրություն	մրցույթ	30558	50%	-	1296	-	-	-	13
28	«Հատիս» ԲԲԸ-ի 34% պետ. բաժնեմասը	Կոտայքի մարզ, ք. Աբովյան, Սևանի 11	էլեկտրոն. սարք. արտադրություն	ԲԱԲ	10788		3480	6986	-	-	-	10
29	«Կիլիկիա» ԲԲԸ-ի 34% պետ. բաժնեմասը	Կոտայքի մարզ, ք. Աբովյան, Սևանի 11	շին. իրերի արտադրություն	ԲԱԲ	1722,2		1016	1304	-	-	-	0,63
30	«Վան» ԲԲԸ-ի 34% պետ. բաժնեմասը	Կոտայքի մարզ, ք. Աբովյան, Սևանի 11	սպառման ապրանքների արտ.	ԲԱԲ	3300		660	16429	-	-	-	0,75
31	«Ճամբարակի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	ք. Ճամբարակ, Թումանյան փ.	բեռնաուղևորափոխադրում	մրցույթ	41071	50%		9653,4	-	-	-	1,16
32	«Արարատի բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, գ. Արարատ Գրիբոյեդովի 11	բեռների փոխադրում	ԲԱԲ	118039	25%-ից ավելի	118039	11704	-	-	-	1,5

Մասնավորեցման Ծրագիր Հայաստանի Հանրապետությունում

Privatization Project In the Republic of Armenia

Հապավումներ. ԲԱԲ-բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒԱՏ-բեռնաուղևորաավտոտրանսպորտային, ԱՇՕ-անավարտ շինարարության օբյեկտ:

Ազատ բաժանորդագրությամբ և մրցույթով մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության աճուրդի կենտրոններ՝ հետևյալ հասցեներով՝ ք. Երևան, Սայաթ-Նովա 8, Մաշտոցի 42ա, հեռ. 58 79 83, 56 02 64, 52 15 60:

Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության մասնավորեցման գլխավոր վարչություն, Երևան, Կառավարական տուն 2, (հեռ. 56 29 33, 52 37 15, 56 33 42, ինտերնետային էջ. http://www. privatization.am,tender@arminco.com/:

Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» և «Ժամանակ» օրաթերթերի հատուկ թողարկումներում: Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ և պատրաստ է քննարկել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www.privatization.am

Հետևեք ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության հայտարարություններին

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Երեւանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողով հրավիրելու մասին տրված հայտարարության կապակցությամբ

Սույն թվականի փետրվարի 9-ից մի շարք թերթերում հայտարարություն է զետեղվել ք. Երեւան, Հանրապետության փողոց թիվ 5բ մասնաշենքում «Երեւանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ (ԵՖԲ) բաժնետերերի ընդհանուր ժողով գումարելու մասին:

Հայտնում ենք, որ Երեւան քաղաքի Հանրապետության փողոցի 5բ մասնաշենքը ՀՀ կառավարության թիվ 745 որոշմամբ հանձնվել է արժեթղթերի հանձնաժողովի տնօրինությանը, որը համաձայնություն չի տվել տվյալ շենքում բաժնետերերի ընդհանուր ժողով անցկացնելու համար:

Ուստի հայտնում ենք, որ ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ մասնաշենքում ԵՖԲ-ի բաժնետերերի ընդհանուր ժողով չի կայանա:

ՇԵՆՔԻ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹՅՈՒՆ

THE TEKEYAN CENTER IN YEREVAN IS OFFERING FOR RENT

130 and 150 sq. meter surfaces for office use, with permanent water, electricity, heating and telephone supply facilities.

Two technically well-equipped halls (one big and one small) for press-conferences, meetings, seminars, exhibitions and similar activities.

For more information please contact the Tekeyan Center in Yerevan.

Address:
Khandjian Str. #50,
tel: 573057, 576645, 572422

Հայտարարություն

Ս.թ. մարտի 16-ին, ժամը 12-ին «Հայինժենախագիծ» ՓԲԸ վարչական շենքում (Չարենցի 1բ) տեղի կունենա բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը:

Բաժնետերերի ցուցակագրումը կավարտվի մարտի 9-ին, ժամը 16-ին:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ եւ երգչախումբ

Փետրվարի 16, ժամը 19:00

ՀՖՆ-ի «Երեւան» հարվածային անսամբլ

(գեղ. ղեկավար Ալեքսանդր Սահակյան)

Ստեղծագործություններ հարվածային անսամբլի համար

Ա. Տերտերյան Սիմֆոնիա թիվ 6

Դիրիժոր Ռուբեն Ասատրյան

Համերգին մասնակցում են Արարատյան հայրապետական թեմի «Մանկունք» երգչախմբի սաները

(գեղ. ղեկավար Շորա Վարդանյան)

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր

ԷԴՎԱՐԴ ԹՈՓՉՅԱՆ

Համերգաշրջանի հովանավոր

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն

ԶԻԳԶԱԳ

Այցելէք մեզ

Երեւան

Սայաթ-Նովա 20,	**Հեռ. 54 27 57, 52 13 34**
Մաշտոցի պող. 24,	**Հեռ. 53 76 75,**
Աբովյան 22,	**Հեռ. 52 87 03**
Ֆաքս 151 975	

ARMENTEL ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ Վանաձոր քաղաքի Տարոն թաղամասի ԱՀԿ-ի ցանցի վերանորոգման աշխատանքների համար: Այն շինարարական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցույթին, պետք է.

Ունենան տվյալ աշխատանքների կատարման համար պահանջվող պետական «լիցենզիաները»:

Գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում առնվազն 1,5 տարի:

Վերջին մեկ տարում կատարած լինեն 200.000 ԱՄՆ դոլարից ավելի նմանատիպ աշխատանքներ:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ աշխատանքների ծավալները շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով.

Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ, Սարոյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66:

Նախքան մրցույթի փաստաթղթերը ստանալու համար դիմելը շահագրգիռ կազմակերպությունները մրցույթի փաստաթղթերի համար պետք է վճարեն 25.000 (քսանհինգ հազար) հայկական դրամ (անվերադարձ) Արմենտելի օգտին («Էյչ Էս Բի Սի-Հայաստան» բանկ, հ/հ. 001-125707-040): Վճարման անդորրագրի պատճենը պետք է ներկայացվի մրցույթի փաստաթղթերը ստանալիս:

Բացի վերը նշված վճարից, առաջարկի հետ միասին մասնակիցները պետք է ներկայացնեն բանկի թողարկած երաշխավորագիր (մասնակցության համար): Մասնակցության երաշխավորագրի մանրամասները նշված են մրցույթի հրավերի համապատասխան կետում:

Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկետը 2001 թ. մարտի 1-ին, ժամը 12-ին:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

For Your Internal News of Armenia Log on to www.azg.am In English, Russian, Armenian and Turkish

ARMENTEL ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է 16 KB GSM Phase 2 SIM քարտերի մատակարարման մրցույթ:

Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ-ում գրանցված, այնպես էլ արտասահմանյան մատակարարները:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ պահանջվող քարտերի տեխնիկական նկարագրությունը շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով.

Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ, Սարոյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66:

Նախապես տեղեկացվում է, որ առաջարկի հետ միասին մասնակիցները պետք է ներկայացնեն բանկի թողարկած երաշխավորագիր (մասնակցության համար), որի բացակայության դեպքում առաջարկը չի ընդունվի: Մասնակցության երաշխավորագրի մանրամասները նշված են մրցույթի հրավերի համապատասխան կետում:

Առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկետը 2001 թ. մարտի 21-ին, ժամը 12-ին:

«ԱՐՄԵՆՏԵԼ» ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«Կերամիկա» ընկերությունը հրավիրում է աշխատանքի բարձրագույն կրթություն ունեցող, հաճելի արտաքինով 21-27 տարեկան աղջիկների սպասարկող-գործակալ աշխատելու համար:

Պայմաններին ծանոթանալու համար խնդրում ենք դիմել հետեւյալ հասցեով. ***Չարենցի 7, «Կերամիկա» խանութ-սրահ, հեռ. 58 63 58: Պետք է ներկայանալ հարցազրույցի ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, ժ. 9:30-10:00:*** *Անհրաժեշտ է ներկայացնել ինքնակենսագրություն հայերեն կամ ռուսերեն:*

ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ՄԵԹՈԴԻՍՏՆԵՐԻ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հիգիենիկ պարագաների ծրագիր-մրցույթի

Միավորված մեթոդիստների օգնության կոմիտեն հայտարարում է ծրագիր-մրցույթ հիգիենիկ պարագաների համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել հասարակական եւ պետական շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ, որոնք գրանցված են ՀՀ գործող օրենքի համաձայն:

Մրցույթի հաղթող կճանաչվեն այն կազմակերպությունները, որոնց ներկայացրած ծրագրերը կհամապատասխանեն ԱՄՔՈՐ-ի սահմանած չափանիշներին:

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է լրացնել հայտի ձեւ, որը կարելի է ստանալ ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակից 2001 թ. փետրվարի 20-ից մինչեւ մարտի 20-ը առավոտյան ժամը 9:00-17:00-ը:

Հայտերը պետք է ներկայացնել ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակ մինչեւ 2001 թ. մարտի 21-ը ներառյալ, մինչեւ ժամը 17:00-ը:

ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակի հասցեն
ք. Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու 16,
հեռ. 24 81 41, 28 29 77, 24 92 15
(«Հաղթանակ» զբոսայգու հարեւանությամբ)

տպագրական նյութերի վաճառք

ՓՈՐԹՐԻՆՏ

Մենք առաջարկում ենք
հոլանդական VANSON ֆիրմայի
բարձրորակ տպագրական ներկեր, լաքեր
իտալական IMAF ֆիրմայի օֆսեթ
թիթեղներ, ռեզիններ և քիմիկատներ
ամերիկյան GBC ֆիրմայի
լամինացիոն պոլիմերային թաղանթներ
իտալական FEDRIGONI ֆիրմայի թղթեր

Երևան, Պ. Սևակի #13/2,
Հեռ՝ (3741) 245591, Ֆաքս՝ (3741) 151632

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան» ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- *Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով*

ARMENIAN AIRLINES, swissair, KLM, BRITISH AIRWAYS, АЭРОФЛОТ

տրանզիտ քաղաքներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- *Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում*
- *Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում*
- *Բժշկական ապահովագրություն*

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

@rminco Global Telecommunications — **Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:**

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան 15. 02. 2001 Գինը 100 դրամ